

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra Politologie

Bakalářská práce

2020

Tomáš Wiendl

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra Politologie

**Porovnání metod financování ISIL a Al-Káidy v rámci
jejich strategií**

Bakalářská práce

Autor práce: Tomáš Wiendl

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. Bohumil Doboš, Ph.D.

Rok obhajoby: 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 18.5.2020

Tomáš Wiendl

Bibliografický záznam

WIENDL, Tomáš. *Porovnání metod financování ISIL a Al-Káidy v rámci jejich strategií*. Praha, 2020. 49 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra Politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Bohumil Doboš, Ph.D.

Rozsah práce: 88 241 znaků včetně mezer

Anotace

Bakalářská práce „Porovnání metod financování ISIL a Al-Káidy v rámci jejich strategií“ se zabývá metodami financování teroristických organizací Al-Káida a Islámský stát v Iráku a Levantě v závislosti na jejich strategiích. Cílem práce je analyzovat metody a zdroje financování obou skupin a jejich strategie a následně je porovnat. První část práce je věnována historickému představení obou organizací. Ve druhé části jsou popsány globální strategie Al-Káidy a ISIL. Třetí oddíl je věnován financování terorismu a obou výše zmíněných organizací. Nakonec jsou následná zjištění v oblasti financování a návaznosti na strategie porovnána.

Annotation

The bachelor's thesis, "Comparison of methods of financing ISIL and Al-Qaeda within their strategies," looks at methods of financing terrorist organizations Al-Qaeda and the Islamic State of Iraq and the Levant, depending on their strategies. The aim of the work is to analyze the methods and sources of funding of the two groups, as well as their strategies and then compare them. The first part of the thesis is dedicated to the historical introduction of both organizations. The second part describes the global strategies of Al-Qaeda and ISIL. The third section is dedicated to the financing of terrorism and the two organizations mentioned above. Finally, the follow-up findings on funding and financing within strategies are compared.

Klíčová slova

ISIL, Al-Káida, terorismus, finance, strategie

Keywords

ISIL, Al-Qaeda, terrorism, finance, strategy

Title/název práce

Comparison of ISIL and Al-Qaeda financing methods within their strategies

Poděkování

Zde bych rád poděkoval Mgr. Bohumilu Dobošovi, Ph.D. za vstřícný přístup, cenné připomínky a odborné rady při vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	8
1. Historie Al-Káidy a ISIL	11
1.1 Historie Al-Káidy	11
1.2 Historie ISIL	13
2. Globální strategie Al-Káidy a ISIL	15
2.1 Globální strategie Al-Káidy	15
2.2 Globální strategie ISIL	16
2.3 Rozdíly v globální strategii mezi oběma organizacemi	18
3. Financování terorismu	22
3.1 Metody financování terorismu a teroristických skupin	23
3.2 Financování Al-Káidy	26
3.2.1 Financování Al-Káidy před 11. zářím	27
3.2.2 Financování Al-Káidy po 11. září	28
3.3 Financování ISIL	29
3.3.1 Ropa	29
3.3.2 Zemní plyn, cement, fosfáty	30
3.3.3 Konfiskace majetku a vydírání	31
3.3.4 Prodej vyrabovaného antického bohatství	34
4. Rozdíly ve financování Al-Káidy a ISIL	35
4.1 Rozdíly v metodách financování Al-Káidy a ISIL	39
Závěr	42
Summary	43
Literatura	45

Úvod

Téma terorismu je v současné společnosti a v oblasti bezpečnostních studií žhavým tématem, které z velké míry formuje bezpečnostní politiku jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. V současném světě je význam tématu financování teroristických skupin o to důležitější, že s postupující globalizací a čím dál větší liberalizací finančních systémů a transakcí po celém světě, společně s technologickým pokrokem a nástupem kryptoměn, je dnes mnohem snazší teroristické organizace financovat. V souvislosti s tím jsem stanovil následující dvě výzkumné otázky:

- 1) Jaké jsou metody a zdroje financování Al-Káidy¹ a ISIL²?
- 2) Jakou návaznost mají tyto metody a zdroje na jejich globální strategii?

V předkládané práci bych na výše položené otázky chtěl odpovědět následujícími způsoby. Zaprvé v krátkosti popíši historii obou teroristických skupin, protože ideologické rozpory mezi nimi definovaly jejich odlišné přístupy k fungování ze strukturálního a strategického hlediska. Pochopení těchto rozdílů je nutné k tomu, abych mohl objasnit a porovnat financování obou skupin. Na tuto část bude navazovat oddíl popisující globální strategie Al-Káidy a ISIL. Dále v krátkosti nastíním metody financování terorismu v obecné rovině. V následující části rozeberu metody a zdroje financování přímo u dvou výše zmíněných organizací. V další kapitole pak metody a zdroje financování obou skupin porovnáám.

Tento pracovní okruh je velmi široký, a proto je třeba jeho vymezení jak po stránce geografické, tak co se týče časového rámce, ve kterém obě skupiny souběžně působily. V rámci historického a ideologického představení obou skupin je nutné jít hlouběji do historie, ovšem v rámci analýzy metod a zdrojů financování se zaměřím na roky 2013 až 2015 s jejich občasným přesahem, a to z toho důvodu, že v té době byl ISIL na vrcholu svého teritoriálního rozsahu a většina zdrojů zabývajících se financováním ISIL pracuje právě s daty z těchto let. Situace v případě Al-Káidy je složitější, resp. vývoj organizace není tak lineární jako u ISIL, tudíž jsem zvolil širší časový rámec, který dále v práci dělím na financování Al-

---

¹ Al-Káida je islamistickou, militantní teroristickou organizací, která byla založena v 80. letech 20. století.

² ISIL je zkratkou pro Islámský stát v Iráku a Levantě. Jedná se o islamistickou, militantní teroristickou organizaci, která původně byla buňkou Al-Káidy.

Káidy před a po 11. září. Samostatnou kapitolu také věnuji financování samotných útoků z 11. září 2001.

Nutné je také popsat speciální termíny, které v této práci používám a které mohou být různě chápány. Prvním je samotný pojem *terrorismus*. Pro tento termín neexistuje pevně daná definice, nicméně většina definicí má velice podobný základ. Bruce Hoffman definuje terorismus jako „násilí – nebo stejně důležitá hrozba násilím – použité a směřované ve snaze podpořit politický cíl“.^{3 4} Tore Bjørgo tvrdí, že „terorismus je spíše soubor metod boje než identifikovatelná ideologie nebo skupina, a zahrnuje předem promyšlené použití násilí primárně proti civilistům za účelem dosažení psychologického efektu strachu u jiných osob než přímo u obětí“.^{5 6} Jiří Šedivý pak definuje terorismus jako „metodu použití síly či hrozby silou prováděné skrytými jednotlivci, skupinami nebo státem podporovanými aktéry. Samotný akt násilí je zaměřen proti nevinným osobám nebo civilním cílům“.^{7 8} Hlavním účelem teroristického útoku je podle Šedivého vyvolat pocit strachu, nebo získat ústupky ze strany oběti. Definice terorismu podle NATO je „nezákonné použití, nebo hrozba použití síly nebo násilí proti osobám nebo majetku ve snaze donutit nebo zastrašit vládu nebo společnost, nebo získat kontrolu nad obyvatelstvem, nebo dosáhnout politických, náboženských nebo ideologických cílů“.⁹

V této práci je terorismus chápán jako předem promyšlené násilí nebo hrozba násilím, jehož cílem je dosáhnout ideologického nebo politického cíle.

---

³ Bruce Hoffman (1954) je politickým analytikem specializující se na studium terorismu, boji proti terorismu na Georgetown University.

⁴ Dostupné z: <https://www.rand.org/blog/2018/06/how-do-you-define-terrorism.html>

Anglická verze citace: “violence – or equally important, the threat of violence – used and directed in pursuit of, or in service of, a political aim.”

⁵ Tore Bjørgo (1958) je profesorem na Universitetet i Oslo. Specializuje se na politický extremismus, terorismus a mezinárodní terorismus.

⁶ Dostupné z: <https://jmvh.org/article/definitionof-terrorism-social-and-political-effects/>

Anglická verze citace: “Terrorism is a set of methods of combat rather than and identifiable ideology or movement, and involves premediated use of violence against primarily non-combatants in order to achieve a psychological effect fear on others than the immediate targets.”

⁷ Arm. gen. Ing. Jiří Šedivý je bývalý náčelník Generálního štábu AČR.

⁸ ŠEDIVÝ, Jiří. *Nové paradigma terorismu*. Mezinárodní politika 1/2003.

⁹ NATO Glossary of Terms and Definitions 2019 APP-06

Další pojem – *financování terorismu* – chápu podle Mezinárodní úmluvy o potlačování financování terorismu z roku 1999. Tato mezinárodní úmluva zavádí trestný čin financování terorismu, kterého se dopustí kdokoli, kdo „jakýmikoliv prostředky, přímo nebo nepřímo, protiprávně a úmyslně poskytne nebo shromáždí finanční prostředky se záměrem, aby byly použity, nebo s vědomím, že mají být použity, ať už plně nebo zčásti, za účelem uskutečnění:

- (a) činu, který představuje trestný čin spadající do rozsahu jedné ze smluv uvedených v příloze, a definovaný v takové smlouvě; nebo
- (b) jakéhokoliv jiného činu, jehož provedením je zamýšleno způsobit smrt nebo vážné tělesné zranění civilní osobě nebo jakékoliv jiné osobě nehrající aktivní úlohu v nepřátelských akcích za situace ozbrojeného konfliktu, je-li účelem takového činu, ať už v důsledku jeho povahy nebo kontextu, zastrážit obyvatelstvo nebo přinutit vládu nebo mezinárodní organizaci, aby uskutečnila nebo se zdržela uskutečnění jakéhokoliv činu“.¹⁰

---

¹⁰ Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=954&CT1=0>

1. Historie Al-Káidy a ISIL

1.1 Historie Al-Káidy

Al-Káida vznikla jako logistická platforma pro muslimy bojující proti Sovětskému svazu v Afghánské válce. Po roce 1989, když se Sovětský svaz ze země stáhnul, se organizace nerozpadla, ale zaměřila se na nového nepřítele, kterého viděla jak ve zkorumpovaných islámských režimech, tak v přítomnosti Spojených států na Blízkém východě, a to zejména v Saudské Arábii. V 90. letech 20. století operovala Al-Káida především v Súdánu.¹¹ Zhruba okolo roku 1996 se však organizace přemístila do Afghánistánu, kde se jejím „patronem“ stal Tálibán.^{12 13}

V 90. letech 20. století prošla Al-Káida vnitřní krizí. Usáma bin Ládín se snažil vytvořit islámskou armádu, což se mu ale nepodařilo.¹⁴ Al-Káida v té době neměla žádný stálý program, okolo kterého by mohla vybudovat a udržet vnitřní jednotu. V důsledku toho mnoho členů organizaci opustilo, aby džihád prováděli jinde. Situace došla tak daleko, že v roce 1996 měla Al-Káida jen něco málo přes 30 členů, a bin Ládín se právem obával, že hnutí militantních islamistů se rozvíjí mimo jeho kontrolu.¹⁵ Rozhodl se tedy vyhlásit válku Spojeným státům, a doufal, že to do řad Al-Káidy přiláká nové členy. To se ovšem nestalo, a tak se v roce 1998 organizace rozhodla, že provede několik rozsáhlých teroristických útoků, které však na přilákání nových členů rovněž neměly žádný vliv.

Al-Káida se postupem času začala spojovat s ostatními teroristickými organizacemi, například s Egyptským islámským džihádem. Je ovšem nutno zmínit, že bin Ládínova pozice nebyla vůbec snadná. Snažil se přesvědčit mnoho jiných organizací, aby se k Al-Káidě přidaly, ovšem bez kladného výsledku. Organizace založila velké množství táborů, ve kterých byla schopna vycvičit desetitisíce bojovníků po celém světě. Podporovala také teroristické

---

¹¹ BAKKER, Edwin, and Leen Boer. *Al-Qaeda*. Clingendael Institute, 2007, pp. 7–24, *The Evolution of Al-Qaedaism: Ideology, Terrorists, and Appeal*, www.jstor.org/stable/resrep05450.5.

¹² Tálibán je sunnitské, islamistické politické hnutí a vojenská organizace, která v letech 1996–2001 tvořila vládu v Afghánistánu.

¹³ BAKKER, Edwin, and Leen Boer. *Al-Qaeda*. Clingendael Institute, 2007, pp. 7–24, *The Evolution of Al-Qaedaism: Ideology, Terrorists, and Appeal*, www.jstor.org/stable/resrep05450.5.

¹⁴ FARRALL, Leah. “How Al Qaeda Works: What the Organization's Subsidiaries Say About Its Strength.” *Foreign Affairs*, vol. 90, no. 2, 2011, pp. 128–138. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/25800463.

¹⁵ Tamtéž

organizace bojující proti zkorumpovaným muslimským lídrům – státům, které údajně utlačovaly své muslimské obyvatele, a také skupiny, které měly za cíl vytvořit své islámské státy.^{16 17} Teroristé útočili i na řadu objektů, například na ambasády USA v Nairobi, Keni nebo Tanzánii v roce 1998. V důsledku útoků zemřelo více jak 200 lidí. V roce 2000 zaútočili také na torpédoborec USS Cole, zemřelo 17 amerických námořníků. Nejvýznamnější byl útok ze dne 11. září 2001 na území USA, zejména nálet na „dvojčata“ – Světové obchodní centrum a útok na Pentagon. Součástí plánu byl také útok na Washington DC, ale letadlo, které mělo nálet provést, se zřítilo do pole poté, co se pasažérům podařilo zabránit teroristům v dalším letu. Reakce ze strany USA a NATO byla velmi silná – poté, co byl aktivován 5. článek smlouvy NATO a útok byl odsouhlasen Radou bezpečnosti OSN, byl v průběhu několika málo týdnů zahájen útok v Afghánistánu proti Tálibánu a Al-Káidě. Jedním z důvodů, proč se Al-Káida rozhodla pro tak masivní útok, bylo bin Ládinovo očekávání, že v důsledku těchto útoků se Al-Káida etabluje jako nejsilnější teroristická organizace, což přiměje další, menší organizace k tomu, aby se k ní přidaly. Organizace však v důsledku útoku NATO přišla o tisíce bojovníků a silám mezinárodní koalice se podařilo zneškodnit i několik klíčových členů hnutí. Útok USA také znamenal, že Afghánistán přestal být pro Al-Káidu vhodným útočištěm. Byly výrazně narušeny nebo přímo zničeny schopnosti organizace nabírat nové bojovníky, přerušena byla komunikační, operační a finanční spojení mezi vedením Al-Káidy a jejími bojovníky. Pravděpodobně nejcitelnější ztrátou pro Al-Káidu bylo zneškodnění bin Ládina, ke kterému došlo v roce 2011. Zpravodajská služba USA zjistila, že se bin Ládina ukrývá v Pákistánu. Na místo byl vyslán malý tým speciálních sil, kterému se bin Ládina podařilo úspěšně zneškodnit. I přesto, že se tyto ztráty zdají jako nenahraditelné a organizace by teoreticky již neměla být schopna pokračovat v činnosti, podařilo se jí znovu se restrukturalizovat a přizpůsobit se nové situaci. Organizace změnila svou strategii: decentralizovala¹⁸ se v tom smyslu, že útoky nyní neplánuje pouze centrální vedení, jako tomu bylo před 11. zářím, ale regionální buňky Al-Káidy mohou provádět teroristické útoky

---

¹⁶ BAKKER, Edwin, and Leen Boer. *Al-Qaeda*. Clingendael Institute, 2007, pp. 7–24, *The Evolution of Al-Qaedaism: Ideology, Terrorists, and Appeal*, www.jstor.org/stable/resrep05450.5.

¹⁷ V angličtině se název Al-Qaeda překládá jako “the base”, což bychom mohli do češtiny přeložit jako „základna“. Před 11. zářím tvořila Al-Káida skutečně jakousi páteř pro většinu teroristických organizací po celém světě, jimž pomáhala s výcvikem, nebo jim přímo posílala své bojovníky.

¹⁸ McNALLY, Lauren, and Marvin G. Weinbaum. *A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan*. Middle East Institute, 2016, www.jstor.org/stable/resrep17579.

de facto nezávisle.¹⁹ Výsledkem této restrukturalizace je de facto ještě silnější Al-Káida, než byla ta před 11. zářím. Silnější v tom smyslu, že za šest let od 11. září 2001 byla organizace, a to buď přímo či nepřímo, skrze své regionální buňky, schopna provést více teroristických útoků než v letech, které tomuto datu předcházely.

Organizační struktura Al-Káidy

Al-Káida není teroristickou organizací s klasickou pyramidovou strukturou. Jak je zmíněno výše, organizace je decentralizovaná, což má za následek, že Al-Káida nemá plnou kontrolu nad vedením a fungováním přidružených buněk. Organizační struktura je značně nejasná, přičemž důležitou roli hrají osobní vztahy mezi klíčovými osobnostmi.²⁰ Cílem Al-Káidy je mít na starosti pouze globální strategii a kontrolovat externí akce a propagandu. Jednotlivé buňky jsou ve vnitřním fungování značně autonomní, což znamená, že se například snaží financovat samy a nebýt plně závislé na Al-Káidě. Al-Káida vyžaduje, aby jednotlivé buňky požadovaly povolení před tím, než provedou útok mimo své přidělené území, nebo před tím, než pomohou s útokem jiné militantní skupině.²¹

1.2 Historie ISIL

Historie ISIL má počátek ve válce v Iráku, která vypukla v roce 2003 poté, co síly NATO provedly invazi do Iráku pod vedením USA. Přímým předchůdcem je odnož Al-Káidy v Iráku, která byla jedním z hlavních hráčů proti irácké vládě a zahraničním vojenským silám. ISI (Islamic State of Iraq) existoval v letech 2006–2013. Organizace však postupem času ztrácela na síle – a to zejména po invazi NATO do Iráku v roce 2003, a to z různých důvodů – jedním z nich byl odpor místní populace vůči velmi tvrdé správě ze strany ISI.²² Organizace také přišla o několik klíčových vůdců po útocích USA. V roce 2010 se vedení ujal Abú Bakr al-Bagdádí, který byl propuštěn z amerického vězení v jižním Iráku. V následujících letech se organizaci podařilo stabilizovat a posílit, a to především díky silné politické nestabilitě

---

¹⁹ Více o strategii Al-Káidy pojednávám v kapitole o globálních strategiích Al-Káidy a ISIS.

²⁰ FARRALL, Leah. "How Al Qaeda Works: What the Organization's Subsidiaries Say About Its Strength." *Foreign Affairs*, vol. 90, no. 2, 2011, pp. 128–138. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/25800463.

²¹ Tamtéž

²² Zde je uváděno označení ISI (Islámský stát v Iráku) místo ISIL, z toho důvodu, že oficiální vznik ISIL se datuje k roku 2014, kdežto události, které jsou zde popsány, proběhly dříve, a to právě za působnosti ISI (2004–2013).

v Iráku a také postupnému stahování jednotek USA. Obrovskou příležitostí, kterou organizace také následovně využila, byl začátek občanské války v Sýrii. Ta začala v roce 2011 jako povstání proti režimu Bašára al-Asada. Zpočátku měl však ISI (Islamic State of Iraq) značnou konkurenci. V Sýrii bylo přítomno mnoho islamistických organizací, které mezi sebou vedly konkurenční boj, například Islámská fronta, aliance lokálních islamistických rebelů, či Fronta an-Nusrá, spojené skupiny navázané na centrální vedení Al-Káidy. Bagdádí se chtěl spojit s Frontou an-Nusrá, což bylo druhou stranou odmítnuto. V této době, již pod označením ISIL, byla organizace schopná vytvořit de facto exkluzivní zónu vlivu ve východní Sýrii. Centrem bylo město Rakka. ISIL byl schopen získat významnou ekonomickou základnu, odkud expandoval dále do Sýrie a Iráku. V této době byla jeho ofenziva velmi úspěšná – v roce 2014 získal pod svou kontrolu město Mosul, v podstatě bez odporu vládních sil. V témže roce se ISIL prohlásil za chalífát a al-Bagdádí za chalífu.²³ Úspěch organizace však zalarmoval mezinárodní scénu a USA zahájily první letecké útoky proti ISIL. Největšího rozsahu ISIL dosáhl v roce 2015, kdy ovládal území s 8 miliony obyvatel. V následujících letech však byla mezinárodní koalice schopna zastavit jeho další expanzi a následně osvobodovat území, které ISIL ovládal.

Organizační struktura ISIL

ISIL má v porovnání s Al-Káidou jasnější organizační strukturu. Organizace je vedena velitelem, později chalífou, pod kterým jsou dva zástupci velitele. Jeden ze zástupců velitele měl na starosti správu území v Iráku a druhý v Sýrii.²⁴ Tito dva zástupci velitele a sbor poradců tvoří exekutivní těleso, označované jako Al Imara. Na stejné úrovni pod chalífou, ale nikoli součástí exekutivního tělesa, se nachází dvě rady. Rada Šúry, která má devět členů, má na starosti kontrolu níže postavených rad, a to především z náboženského a ideologického hlediska.²⁵ Rada Šaríi s šesti členy má na starosti interpretaci islámského práva na území ISIL. Podle některých analytiků je to nejmocnější těleso v organizační struktuře ISIL, mimo jiné také proto, že má za úkol výběr chalífy.²⁶

---

²³ Chalífát je vládou chalífy neboli hlavy islámské náboženské obce a světského vládce v jedné osobě. Jedná se o útvar, který tedy spojuje náboženskou instituci a stát vjedno.

²⁴ Dostupné z: <https://www.counterextremism.com/threat/isis#overview>

²⁵ Tamtéž

²⁶ Tamtéž

Níže stojí guvernéri jednotlivých území v Iráku a Sýrii. Ti jsou kontrolováni dvěma výše zmíněnými zástupci velitele. Zástupci velitele také kontrolují činnost dalších rad, které jsou svým zaměřením podobné ministerstvům. Jedná se o finanční radu, velitelskou radu, vojenskou radu, právní radu, radu na podporu bojovníků, bezpečnostní radu, zpravodajskou radu a mediální radu.²⁷

2. Globální strategie Al-Káidy a ISIL

2.1 Globální strategie Al-Káidy

Ve svém jádru je strategie Al-Káidy částečně podobná strategiím ISIL – obě jsou globálního charakteru a lokální v aplikaci strategie. Al-Káida je na rozdíl od ISIL mnohem více decentralizovaná, což je součástí její strategie, která počítá s vybudováním teroristických buněk ve státech s většinovým muslimským obyvatelstvem.²⁸ Je důležité zmínit, že v této části strategie se organizace zaměřuje na slabé státy, například s již probíhajícími nepokoji, slabou centrální vládou nebo velmi špatnými geografickými podmínkami, které Al-Káidě umožňují operovat a zároveň zůstat relativně chráněnou v dotčené oblasti. Toho Al-Káida dosahuje několika způsoby, buď vytvoří regionální buňky, nebo kooptuje již existující skupinu, kterou postupně začlení do své struktury.²⁹ Součástí první fáze strategie je také tzv. Dawa,³⁰ což je snaha přesvědčit obyčejné muslimy přidat se k Al-Káidě.

Druhou fází je vypuzení vlivu a armády Spojených států a obecně „Západu“ ze všech států s muslimskou většinovou populací.³¹ Lídři Al-Káidy jsou přesvědčeni, že pouze USA jsou schopny, a především ochotny s nimi vstoupit do konfliktu. Důraz proto kladou na zabíjení amerických vojáků, čímž se snaží dosáhnout toho, že se zvýší politický tlak na domácí politické scéně v USA, a armáda USA bude nucena se postupně stáhnout. Tato snaha Al-

---

²⁷ Tamtéž

²⁸ LISTER, Charles. *Al-Qaeda's Strategic Reorientation*. Middle East Institute, 2017, pp. 2–10, *Al-Qaeda versus ISIS: Competing Jihadist Brands in the Middle East*, www.jstor.org/stable/resrep17560.5.

²⁹ HABECK, Mary, et al. *A Global Strategy for Combating Al Qaeda and the Islamic State*. American Enterprise Institute, 2015, www.jstor.org/stable/resrep03231.

³⁰ Dawa je arabský výraz, který se překládá jako pozvání nebo volání. Je to koncept, který se v moderním světě asociuje s muslimskou misionářskou činností, která má za cíl nábožensky kultivovat muslimy, a především napomáhat náboženským konverzím nemuslimů.

³¹ DOBOŠ, Bohumil, Martin RIEGL a Stig Jarle HANSEN. *Territoriality of radical Islam: Comparative analysis of jihadist groups approach to territory* [online]. 2019 [cit. 2020-05-18].

Káidy není omezena pouze na vojenskou přítomnost USA. Jejím cílem je také vypudit všechny diplomaty, businessmany, akademiky, turisty apod. ze zemí s většinou muslimskou populací.³² Organizace se rovněž zaměřuje na potrestání zemí spolupracujících s USA v boji proti terorismu, jako je například Francie. Vedení je přesvědčeno, že chalífát nemůže být vytvořen, dokud západní vojenské síly nebyly poraženy a vyhnány z muslimských zemí.

Třetí fází globální strategie je svrhnout vůči Al-Káidě nepřátelské politické vůdce v zemích s většinou muslimskou populací. Tento cíl je nadřazen vypuzení USA a jejich spojenců z těchto zemí, ovšem tyto aktivity probíhají souběžně.³³ Al-Káida obviňuje Západ z toho, že v muslimských zemích podporuje zkorumpované vlády.

Cíl Al-Káidy, stejně jako ISIL, jak je zmíněno výše, je de facto stejný, a to vytvořit chalífát.³⁴ Al-Káida z tohoto důvodu výrazně ovlivňuje chování společnosti na územích, kde působí. Vytváří, dá se říci, stínové vlády na daných územích, což zahrnuje vojenské velitele, politické lídry nebo soudce, jejichž hlavním posláním je praktikovat a rozšiřovat šariú.³⁵

2.2 Globální strategie ISIL

Hlavním strategickým cílem ISIL byla teritoriální expanze.³⁶ Záměrem bylo expandovat mimo Sýrii a Irák, například do Libye nebo na Sinaj, a to do té doby, než by organizace byla dostatečně silná na rozpoutání globální války. Pro tento účel byla vymyšlena strategie tří prstenců.³⁷ Tři prstence jsou označením pro geografickou blízkost, a tím pádem i nepřímým označením pro to, jak významné území představuje pro ISIL. První čili vnitřní prstenec je

---

³² HABECK, Mary, et al. *A Global Strategy for Combating Al Qaeda and the Islamic State*. American Enterprise Institute, 2015, www.jstor.org/stable/resrep03231.

³³ Tamtéž

³⁴ LISTER, Charles. *Al-Qaeda's Strategic Reorientation*. Middle East Institute, 2017, pp. 2–10, *Al-Qaeda versus ISIS: Competing Jihadist Brands in the Middle East*, www.jstor.org/stable/resrep17560.5.

³⁵ HABECK, Mary, et al. *A Global Strategy for Combating Al Qaeda and the Islamic State*. American Enterprise Institute, 2015, www.jstor.org/stable/resrep03231. Accessed 5 Apr. 2020.

³⁶ DOBOŠ, Bohumil, Martin RIEGL a Stig Jarle HANSEN. *Territoriality of radical Islam: Comparative analysis of jihadist groups approach to territory* [online]. 2019 [cit. 2020-05-18].

³⁷ GAMBHIR, Harleen. *ISIS'S GLOBAL STRATEGY: A WARGAME*. Institute for the Study of War, 2015, www.jstor.org/stable/resrep07907.

území Sýrie a Iráku, které organizace prohlásila za své územní jádro. Součástí tohoto vnitřního prstence je také oblast Libanonu, Izraele a Palestiny. Druhým prstencem je území v blízkém pohraničí výše zmíněného teritoriálního jádra. Tento prstenec zahrnuje zbytek Blízkého východu a obsahuje také Afghánistán a Pákistán. Součástí druhého prstence je rovněž severní Afrika. Třetím prstencem je tzv. vzdálený prstenec, který zahrnuje Evropu, Asii a Severní Ameriku. Rozdíl je v tom, že teritoriální expanze ISIL je soustředěna výhradně v prvních dvou prstencích a teroristické útoky jsou nejčastěji zaměřovány na cíle ve třetím, územně nejvzdálenějším prstenci.³⁸

Strategie ISIL ve vnitřním prstenci

Hlavním úkolem ISIL na tomto území je agresivní obrana. V době svého největšího teritoriálního rozsahu ovládal ISIL značnou část území Sýrie a Iráku, a cílem tedy bylo ubránit tato území ve smyslu oslabení a následného zničení armád jak syrského režimu, tak také armád mezinárodní koalice a zničení konkurenčních džihádistických a teroristických skupin.

Strategie ISIL v pohraničním prstenci

Záměrem ISIL v tomto prstenci je expanze prostřednictvím spřízněných regionálních organizací. Území tohoto prstence ISIL plánoval začlenit do svého chalífátu – v roce 2014 a 2015 vyhlásil gubernie v Alžírsku, Libyi, Saudské Arábii, Jemenu, Egyptě, v Afghánistánu a Pákistánu a na Kavkaze. Nepřítelem ISIL v tomto regionu jsou především ideologičtí soupeři jako Al-Káida a Irán a samozřejmě národní státy, jako je Sýrie. ISIL se snažil připodobnit svou expanzi k historickým bojům mezi muslimskými vládci na Arabském poloostrově, Andalusii a v Levantě, a tím podpořit sentimentální nálady ohledně nábožensko-politického řádu, který byl kdysi přítomen v arabském světě – chalífátu.³⁹

---

³⁸ Tamtéž

³⁹ Chalífát v historickém smyslu bylo spojení náboženské instituce a státu, který existoval v letech 632–1258. V době svého největšího územního rozmachu se rozkládal od Pyrenejského poloostrova přes celou severní Afriku, Blízký východ až k řece Indu. Vzhledem k tomu, že chalífa, resp. celý chalífát je vnímán jako instituce následnictví proroka Muhammada, dá se vnímat jako pokus o sjednocení všech muslimů.

Strategie ISIL ve vzdáleném prstenci

V tomto prstenci je nejdůležitějším úkolem ISIL narušit společnost a připravit prostředí pro budoucí boje. Hlavním nástrojem pro tento účel jsou především teroristické útoky. Součástí strategie je především psychologický dopad těchto útoků na západní společnost. Časté teroristické útoky měly podle ISIL vést k distancování se většiny společnosti od muslimských minorit, čímž by se muslimové žijící v západních zemích stali otevřenější myšlence chalífátu. ISIL často deklaroval zodpovědnost za teroristické útoky jednotlivců v Evropě, aby tak vyvolal pocit nátlaku, nejistoty a strachu.

Propojení prstenců

Na první pohled se mohou tyto prstence a cíle ISIL v nich zdát jako příliš roztříštěné a příliš ambiciózní. Strategií ISIL ovšem bylo propojit všechny tři prstence, aby se navzájem podporovaly. Globální operace ve vzdáleném prstenci zaručují, že ISIL bude schopen fungovat i poté, co by ztratil část území v Sýrii a Iráku. Aktivity v pohraničním prstenci pak podporují aktivity ve vnitřním prstenci ve smyslu zajišťování zdrojů a zrychlené odezvy na vývoj ve vnitřním prstenci.⁴⁰

Jednou z hlavních výhod ISIL je nezávislost na tradičním rozdělení území. To umožňuje organizaci vytvářet tlak na spojenecké síly tím, že například v jednom okamžiku provádí teroristický útok v Evropě, v Libyi zahajuje ofenzivu a ve svém teritoriálním jádru brání získané území.

2.3 Rozdíly v globální strategii mezi oběma organizacemi

Strategie těchto dvou organizací se primárně liší, obecně řečeno, ve třech oblastech – vojenské taktice, vztahu k přidruženým buňkám a rozdílný je rovněž model vládnutí na dobytém území.

---

⁴⁰ GAMBHIR, Harleen. *ISIS'S GLOBAL STRATEGY: A WARGAME*. Institute for the Study of War, 2015, www.jstor.org/stable/resrep07907.

Vládnutí na dobytém území

ISIL a Al-Káida se v oblasti vládnutí liší především ve vnímání šaría a používání násilí. ISIL dává velký důraz na okamžitou implementaci práva šaría na dobytých územích a násilí je využíváno také zcela běžně,⁴¹ především vůči místní populaci. ISIL vlastně ani nemá na výběr, neboť jejím finálním cílem je zformovat chalífát, a velká část státní legitimacy je odvozována od schopnosti daného státního útvaru vymáhat na svém území daná pravidla. S tím také souvisí až překvapivá snaha o vytvoření a poskytování základních služeb, jako je například zdravotnictví.⁴² Jedná se ale řečneme o virtuální službu, protože drtivá většina filmových záběrů pochází z propagandistických dílen ISIL. Realita bývá úplně odlišná – rapidní pokles životní úrovně, nedostatek potravin nebo pohonných hmot. Dodávky pitné vody a elektřiny jsou omezeny pouze na několik hodin denně. Tento kritický nedostatek je velkou slabinou ve strategii ISIL, protože neschopnost zajistit základní služby a suroviny pro obyvatelstvo snižuje legitimitu samozvaného státu.⁴³ V oblasti práva se implementace šaría velice odlišuje. ISIL na dobytých územích téměř okamžitě zavedl velmi přísnou formu šaría, která například vedla ke shazování lidí, u nichž bylo podezření na jinou sexuální orientaci, ze střech, usekávání rukou za krádež, trestům ukamenování žen podezřelých z nevěry, nebo usekávání hlav domnělých zrádců.

Al-Káida se od ISIL odlišuje hlavně tempem, se kterým zavádí změny. Vůdci organizace nabádají rovněž vůdce regionálních buněk, aby například uzpůsobili šaría místním zvyklostem a podmínkám. Al-Káida se také zaměřuje na jakousi ideologickou přípravu obyvatelstva před zavedením práva šaría prostřednictvím dawy. Pro vůdce organizace je důležité získat si „srdce a mysl“ místních obyvatel. Jejich přístup spočívá v jistém vzdělávání, nebo lépe řečeno seznámení se s právem šaría, a až v průběhu času se zavádějí tresty korespondující s šaría. Tento přístup je v průběhu času velice konzistentní, a organizace dokonce pokárala regionální buňky, které se od tohoto přístupu odchylovaly.⁴⁴ Jeden z vůdců

---

⁴¹ LISTER, Charles. *Al-Qaeda's Strategic Reorientation*. Middle East Institute, 2017, pp. 2–10, *Al-Qaeda versus ISIS: Competing Jihadist Brands in the Middle East*, www.jstor.org/stable/resrep17560.5.

⁴² GARTENSTEIN, Ross, DAVEED, et al. *ELEMENTS OF STRATEGY FOR IS AND AL-QAEDA*. New America, 2015, pp. 14–31, *ISLAMIC STATE VS. AL-QAEDA: STRATEGIC DIMENSIONS OF A PATRICIDAL CONFLICT*, www.jstor.org/stable/resrep10496.7.

⁴³ GARTENSTEIN, Ross, DAVEED, et al. *ELEMENTS OF STRATEGY FOR IS AND AL-QAEDA*. New America, 2015, pp. 14–31, *ISLAMIC STATE VS. AL-QAEDA: STRATEGIC DIMENSIONS OF A PATRICIDAL CONFLICT*, www.jstor.org/stable/resrep10496.7.

⁴⁴ Tamtéž

tuto situaci popsal tak, že díky tomu, že Al-Káida dodává základní potřeby místním, budou místní cítit s Al-Káidou jistou provázanost.

Vojenská taktika

I přesto, že obě skupiny mají kapacitu vést konvenční válku, liší se jejich přístup v tom, jak svá vojenská vítězství prezentují světu. ISIL zvolil cestu častého a okázalého zveřejňování svých vojenských úspěchů, kdežto Al-Káida se ohledně svých vztahů k regionálním buňkám snaží spíše „mlžít“.⁴⁵ Tím není myšleno, že by Al-Káida nevyužívala nástroje propagandy k prezentaci svých vítězství, rozdíl je v tom, že ISIL se snaží skrze propagandu vytvořit dojem nekonečného postupu proti nepříteli.

ISIL je známý svou vysoce agresivní vojenskou taktikou při dobývání území. To organizaci umožnilo velice rychle ovládnout rozsáhlé území. Hlavním problémem této taktiky je, že organizace je jasným a jednoduchým cílem například pro útoky ze vzduchu. Organizace se ale v průběhu času dokázala přizpůsobit. Po několika porážkách se ISIL uchýlil k méně konvenčnímu stylu boje, čímž je myšleno častější používání nástražných výbušných zařízení či důraz na kamufláž s cílem zabránit ničujícím vzdušným náletům.

Významnou součástí strategie ISIL je podpora teroristických útoků vykonávaných jednotlivci. ISIL vyzývá muslimy, kteří nemohou odcestovat do chalífátu, aby páchali násilí ve svých „domovských“ zemích. Pro ISIL jsou jednotlivci páchající terorismus „výhodní“ z toho důvodu, že šance, že by byl jejich záměr odhalen, je mnohonásobně menší, než když útoky chystá větší skupina. Zajímavé je, že organizace přistupuje k teroristickým útokům páchaným jednotlivci z ideologického hlediska podobně, jako k prezentaci konvenčních bojů v Sýrii a Iráku ve své propagandě – a to je snaha o vytvoření dojmu neustálého pohybu. Z toho důvodu není pro ISIL důležité, do jaké míry jsou výjimečné jednotlivé teroristické útoky, důležitá je především frekvence jednotlivých útoků. Ve své propagandě dokonce nabádá tzv. „osamělé vlky“, aby se k útokům explicitně hlásili tak, že ho vykonali ve jménu ISIL. Celkově se dá říci, že ISIL překonal schopnost Al-Káidy inspirovat „osamělé vlky“ k útokům.⁴⁶

---

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ GARTENSTEIN, Ross, DAVEED, et al. *ELEMENTS OF STRATEGY FOR IS AND AL-QAEDA*. New America, 2015, pp. 14–31, *ISLAMIC STATE VS. AL-QAEDA: STRATEGIC DIMENSIONS OF A PATRICIDAL CONFLICT*, www.jstor.org/stable/resrep10496.7.

Zatímco ISIL se snažil své vojenské úspěchy co nejvíce prezentovat světu, Al-Káida se spíše snaží svoji vojenskou sílu a schopnosti skrýt. Jedním z hlavních důvodů, proč se Al-Káida snaží maskovat své vztahy se svými regionálními buňkami, je otázka financování. Aš-Šabáb, teroristická organizace působící především v Somálsku, měla zájem o to, aby se oficiálně stala součástí Al-Káidy, což bylo jejím vedením odmítnuto s tím, že pokud by se Aš-Šabáb oficiálně stal její součástí, přitáhlo by to pozornost protiteroristických sil a výrazně by to ztížilo financování organizace, neboť bohatí donátoři ze Saudské Arábie nebo Jemenu by měli problém s transferem financí.⁴⁷ Po smrti bin Ládina se však Aš-Šabáb oficiální součástí Al-Káidy stal.

Al-Káida jako součást své strategie přijala také oblast politiky. I přesto, že pro džihádisty je participace na demokratických institucích zakázaná, několik strategií Al-Káidy expanzi do tohoto nového prostoru podporuje. Významný stratég Al-Káidy (ale také ISIL), Abu Musab al-Suri,⁴⁸ navrhoval, že teroristé mohou politickou sféru využít pro reorganizaci nebo pro získání širší základny podporovatelů.

Tento přístup, který se snaží o částečné maskování síly, má ovšem jeden problém, a tím je konkurenční boj, díky kterému ISIL získává ideologickou a propagandistickou výhodu oproti Al-Káidě, kterou vyobrazuje jako slabou a na sestupu. Reálná síla Al-Káidy však v posledních letech nepřetržitě roste, a to zejména díky výše zmíněné strategii mlžení ohledně vztahů se svými regionálními buňkami. Je však nutno zmínit, že vztahy mezi centrem a jednotlivými buňkami není vždy jasný, takže se spíše jedná o trend než pevně danou věc. Síla Al-Káidy roste také z toho důvodu, že většina pozornosti byla v minulých letech upřena na ISIL.

---

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Dostupné z: <https://www.orfonline.org/research/the-strategist-how-abu-musab-al-suri-inspired-isis/>

3. Financování terorismu

Tato kapitola má za cíl popsat základní způsoby, jak obecně dochází k financování terorismu. V souvislosti s tím také rozeberu propojení mezi terorismem a organizovaným zločinem a také propojení mezi praním špinavých peněz a terorismem.

Na začátku je důležité zdůraznit, že financování terorismu není nikterak drahá záležitost. Nejdražším teroristickým útokem bylo 11. září 2001; podle odhadů stál mezi 400–500 tisíci dolary.⁴⁹ Většinu nákladů spolkl letecký výcvik a pokrytí životních nákladů útočníků v USA a jinde ve světě. Celkové ekonomické ztráty pro svět, resp. USA jsou jen obtížně vypočitatelné, nicméně se odhaduje, že jenom Spojené státy buď ztratily, nebo utratily za boj s terorismem po 11. září přes 3,3 bilionu dolarů.⁵⁰ Zdaleka největším výdajem jsou náklady na vojenské operace a budoucí náklady na péči o veterány, které stojí, resp. budou stát USA 1,649 bilionu dolarů, resp. 867 miliard dolarů.⁵¹ V přímé souvislosti s útoky přišlo o práci 83 000 lidí⁵² a škody na akciových trzích jsou nevyčíslitelné. Je tedy jasné, že vynaložené, v globálním hledisku však zanedbatelné náklady na spáchání tohoto teroristického činu jsou extrémně efektivní, pokud se jedná o poškození ekonomiky Spojených států. Donald Rumsfeld, bývalý ministr obrany USA, v souvislosti s tím, jak finančně nákladná je válka proti teroru, prohlásil: „*Poměr mezi náklady a přínosy je proti nám! Naše náklady jsou v řádech miliard, zatímco náklady teroristů v řádech milionů.*“⁵³ 11. září však zůstává zdaleka nejnákladnějším teroristickým útokem. Ostatní velké teroristické útoky byly provedeny s mnohem menšími náklady. Pro představu – útoky na madridské vlaky z roku 2004 stály podle oficiálních prohlášení zhruba 60 000 dolarů.⁵⁴ Předběžné odhady však mluvily o částce okolo 10 000

---

⁴⁹ ROTH, John, GREENBURG, Douglas, et al. *MONOGRAPH ON TERRORIST FINANCING*. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.

⁵⁰ Dostupné z: <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/interactive/2011/09/08/us/sept-11-reckoning/cost-graphic.html>

⁵¹ Dostupné z: <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/interactive/2011/09/08/us/sept-11-reckoning/cost-graphic.html>

⁵² Dostupné z: <http://www.iags.org/costof911.html>

⁵³ RUMSFELD, Donald. Memo to General Dick Myers, Paul Wolfowitz, Pete Pace and Doug Feith. USA TODAY. 16.10. 2003.

⁵⁴ BIERSTEKER, Thomas J, and Sue E Eckert. *Countering the Financing of Terrorism*. London: Routledge, 2008.

dolarů.⁵⁵ V případě španělských útoků si teroristé vydělávali pašováním hašiše a extáze, materiál pro výrobu výbušnin ukradli ze španělského dolu a bomby kompletovaly v opuštěné chatrči. Kuriózní položkou ve financování tohoto teroristického útoku je i prodej údajně svěcené vody z Mekky.⁵⁶ Podobná částka byla vynaložena i na bombové útoky na ambasády v USA v Tanzánii a Keni v roce 1998 – 50 000 dolarů.⁵⁷ Útoky na londýnské metro v roce 2005 stály podle vyšetřovací zprávy 15 000 dolarů.⁵⁸ Do této částky byly zahrnuty cesty ze zahraničí do UK, materiál pro výrobu výbušnin, nájem, půjčení automobilů a cesty po UK. Z těchto čísel vyplývá, že v boji proti financování terorismu je skutečně klíčový každý dolar. Sledování finančních toků je efektivním nástrojem, ovšem stěžejním je nalezení a následné zmrazení či zabavení majetku teroristů.⁵⁹ Nízké náklady na teroristické útoky však vyvolávají skepsi, protože opatření, ať už bezpečnostní či ekonomická, jsou nákladná.

3.1 Metody financování terorismu a teroristických skupin

Financování terorismu můžeme rozdělit do dvou oblastí. První oblastí je financování samotných teroristických útoků, druhou je financování teroristických organizací. Problémem financování terorismu je především to, že mnoho transakcí je plně legálních až do okamžiku, kdy je teroristický útok proveden. Proto je nanejvýš složité tyto finanční transakce odhalit.

Existuje mnoho způsobů, jak si teroristické organizace zajišťují finance. Tyto zdroje, resp. způsoby, můžeme rozdělit do několika skupin:

- 1) stát, resp. financování teroristických organizací legitimními státy
- 2) legální obchodní aktivita
- 3) nelegální činnost
- 4) zneužívání charitativních příspěvků

---

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ ROTH, John, GREENBURG, Douglas, et al. *MONOGRAPH ON TERRORIST FINANCING*. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.

⁵⁸ BIERSTEKER, Thomas J, and Sue E Eckert. *Countering the Financing of Terrorism*. London: Routledge, 2008.

⁵⁹ Tamtéž

5) neformální peněžní převody (hawaly)

6) příspěvky ze strany nestátních donorů

Všechny teroristické organizace své zdroje financí diverzifikují. V oblasti boje proti financování terorismu je důležité mezi těmito kategoriemi rozlišovat, aby se proti specifickým případům adekvátně použily síly jak bezpečnostních složek, tak justice a legislativy.

Problematickým bodem jsou výše zmíněné hawaly. Jedná se o systémy neformálních převodů peněz, které vznikly a fungovaly převážně v Číně a Indii, ale postupem času se rozšířily dále do Asie a na Blízký východ. Výhodou pro teroristy je to, že systém funguje na hawaladarech, což jsou prostředníci, přes které jsou finance nebo zboží převáděny. Celý systém je založen na „dobrém slovu“, tudíž je extrémně náročné buď finance, nebo zboží vystopovat či kontrolovat.

Důležitým aspektem financování terorismu je nejen prvotní obstarání a transfer financí, ale i jejich následné uložení. Proto mnohé teroristické organizace využívají alternativních finančních mechanismů, skrze které jsou schopny finance obstarat, provést transfer a následně je uložit.

Zdrojem příjmu teroristických organizací bývá často pašování či obchod s drogami, se zbraněmi nebo s diamanty. Často jsou také zneužívány charity. Ty zneužívala hlavně Al-Káida, která si byla schopna zajistit finanční příspěvky ve výši okolo 30 milionů dolarů ročně.⁶⁰ Dalším zdrojem financí jsou únosy a následně vymáhání výkupného. Finanční zdroje teroristických organizací často přesahují do aktivit skupin páchajících organizovaný zločin. V této oblasti vzniká propojení, které se ovšem ve svém výsledku odlišuje od toho, z jaké organizace nelegální činnost vzešla. Vytváření finančního a materiálního zisku je fenomén blízký organizovanému zločinu. U teroristických organizací jsou naopak typické politické cíle.⁶¹ V průběhu času se však oblast organizovaného zločinu a terorismu začala propojovat. Po skončení studené války došlo k poklesu státem podporovaného terorismu, a z toho důvodu byly teroristické organizace nucené hledat nové zdroje příjmů. Samozřejmě když hovoříme o propojení organizovaného zločinu a terorismu, je jasné, že teroristické skupiny využívají metody financování typičtější pro organizovaný zločin, jako například pašování či obchod s

---

⁶⁰ ROTH, John, GREENBURG, Douglas, et. al. *MONOGRAPH ON TERRORIST FINANCING*. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.

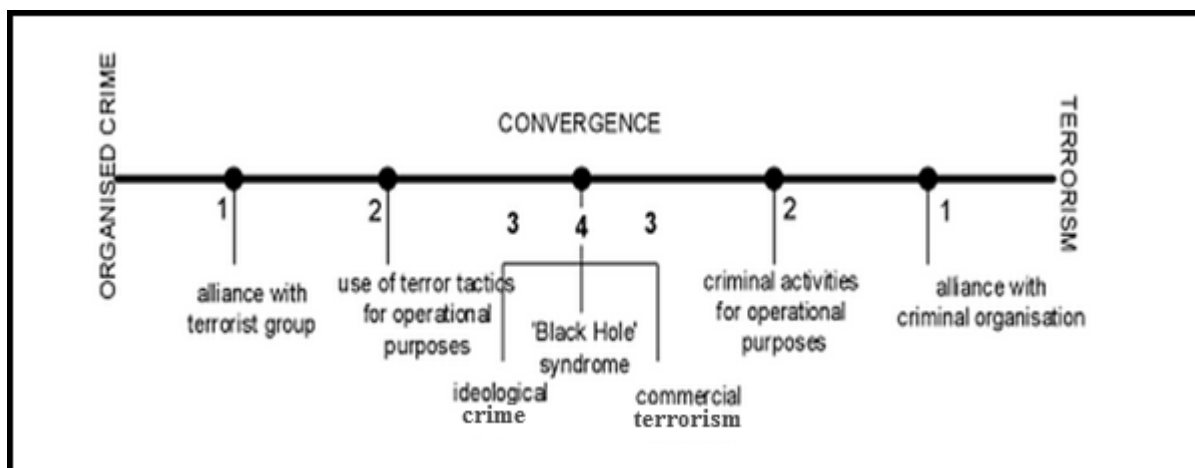
⁶¹ MAKARENKO, Tamara. *The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organized Crime and Terrorism*, Global Crime, Vol 6., No. 1, 2004.

drogami. Druhým aspektem propojení terorismu a organizovaného zločinu je to, že tyto dva typy organizací navzájem přebírají specifické operační techniky a chování.⁶² To se také vztahuje na přímou spolupráci mezi teroristickými organizacemi a organizovaným zločinem.

Pro lepší ilustraci vzájemného ovlivňování byla vytvořena konvergenční linie (obr. 1). Na jedné straně linie, v tomto případě levé, se nachází organizovaný zločin. Ten se může přibližovat k teroristickým organizacím pomocí několika kroků. Prvním z nich je aliance s teroristickými organizacemi. Druhým krokem je přebírání taktiky teroristických skupin. Ve třetím kroku se pak identita organizovaného zločinu téměř vytrácí a vzniká něco, co můžeme nazvat komerční terorismus, který primárně nemá politické cíle, ale cílí především na finanční profit.

Obrázek 1 - Konvergenční linie

Zdroj obrázku: MAKARENKO, Tamara. *The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organized Crime and Terrorism*, Global Crime, Vol 6., No. 1, 2004.

Na druhé straně konvergenční linie jsou teroristické organizace. Ty se podobně jako organizovaný zločin mohou druhé skupině přibližovat v několika krocích. Prvním krokem je aliance s organizovaným zločinem. Druhý krok je využívání kriminálních aktivit, především pro finanční zisk. Ve třetí fázi se opět identita teroristické organizace vytrácí a vzniká ideologický zločin.

Skupiny se v čase po této konvergenční linii různě pohybují. Konvergence organizovaného zločinu a terorismu je nebezpečným fenoménem. Zejména z toho důvodu, že know how organizovaného zločinu, například v oblasti praní špinavých peněz, je daleko rozsáhlejší než v

⁶² Tamtéž

případě teroristických organizací.⁶³ Al-Káida nebo Hizballáh profitují z pašování a obchodu s drogami. Například v případě Hizballáhu si organizace vytvořila silné vazby na skupiny organizovaného zločinu v Latinské Americe. Díky tomu plynulo na účty Hizballáhu a Hamásu ročně 261 milionů dolarů.⁶⁴

V současné době také roste vztah mezi praním špinavých peněz a financováním teroristických organizací. Organizovaný zločin ze své podstaty zajišťuje své zisky nelegálním způsobem. U teroristických organizací však může být situace odlišná. Ty často praní špinavých peněz neprovádějí, ba naopak finance teroristické organizace v teoretické rovině mohou být naprosto legální. Nelegálními se stanou až v okamžiku spáchání teroristického činu. Nicméně zde panuje trend, kdy teroristické skupiny více využívají také zdroje, u kterých následně musí docházet k praní špinavých peněz. To vede k tomu, že problém financování terorismu a praní špinavých peněz se zakrývá a spojuje. Podle *Financial Action Task Force* se k praní špinavých peněz uchyluje jak organizovaný zločin, tak teroristické organizace z podobných důvodů. Organizovaný zločin se snaží zakrýt původ peněz a teroristické organizace se snaží zakrýt budoucí využití financí.^{65 66}

3. 2 Financování Al-Káidy

Financování Al-Káidy je poněkud širším tématem než financování ISIL, a to z toho důvodu, že organizace je mnohem starší. Na úvod je důležité zmínit roli samotného bin Ládina. Mýtus vznikl na základě analýzy amerického ministerstva zdravotnictví, které použilo velmi nestandardní metody výpočtu, kdy se v podstatě ani nezjišťovala aktuální hodnota bin Ládinovy rodinné firmy.⁶⁷ V polovině 90. let americké instituce zjišťovaly hodnoty majetku bin Ládina přímo u saudských úřadů a bin Ládinovy rodiny. Zjistilo se, že bin Ládín sice byl bohatý – s ročním příjmem okolo 1 milionu dolarů – ovšem jeho celkový majetek se

---

⁶³ MAKARENKO, Tamara. *The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organized Crime and Terrorism*, Global Crime, Vol 6., No. 1, 2004.

⁶⁴ SHELLEY, Louise I.; PICARELLI, John T. Methods and Motives: Exploring Links between Transnational Organized Crime and International Terrorism, Trends in Organized Crime, Vol. 9, No. 2, 2005, s. 65.

⁶⁵ Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/introduction.html?ref=menuaside>

⁶⁶ Terrorism Financing, Financial Action Task Force, 29. 2. 2008.

⁶⁷ WARDE, Ibrahim. *Cena strachu*. Vyd. 1. Praha: DEUS, 2009. ISBN 978-80-87087-07-7.

pohyboval o několik řádů níže, než se původně odhadovalo (částky ve stovkách milionů dolarů).⁶⁸ Bin Ládín v 90. letech ztratil saudské občanství, což zapříčinilo další ztrátu majetku, protože jeho rodina byla nucena prodat jeho podíl ve firmách a saudská vláda tuto částku – 20 milionů dolarů – zmrazila.⁶⁹

Al-Káida pod vedením bin Ládína byla při přesouvání financí velice důmyslná. K těmto operacím využívala mnoho způsobů, aby co nejvíce ztížila případné pokusy o vystopování financí. Mezi metody přesunu financí patřili například banky, kurýři, nevládní organizace, charity nebo hawalardi.⁷⁰ Poté co se bin Ládín přesunul do Afghánistánu a své finance přesunul do ilegality, je velice složité identifikovat zdroje a finanční částky putující Al-Káidě.⁷¹

Financování Al-Káidy neměl na starosti pouze samotný bin Ládín. Ten dosadil několik zástupců, kteří se spolupodíleli na přesunu financí k Al-Káidě. I tito lidé však využívali nepřímých metod transferu financí jako například obchodníky, mešity nebo charity.⁷²

3.2.1 Financování před 11. zářím

Al-Káida byla v období před 11. zářím financována především sítí svých sponzorů a dárců, za které vděčila do velké míry osobním kontaktům bin Ládína. Co se týká darů, zdaleka nejvýznamnější oblastí pro Al-Káidu byly země Perského zálivu. Významnou roli ve financování Al-Káidy hrál zakát, což je almužna, kterou musí darovat každý muslim. Tím se vysvětluje to, proč byly do financování Al-Káidy zapojeny také mešity.⁷³

Významnou součástí financování Al-Káidy byl systém hawala, který umožňoval přesouvat finance bezpečněji, neboť bankovní systém na Blízkém východě tehdy nebyl zcela bezpečný. Význam hawaly se v průběhu času ještě zvyšoval, a to v závislosti na zpříšňování

---

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Tamtéž

⁷⁰ Dostupné z: <http://intelwire.egoplex.com/CIA-911-Binder1.pdf>

⁷¹ Tamtéž

⁷² Tamtéž

⁷³ ROTH, John, GREENBURG, Douglas, et. al. *MONOGRAPH ON TERRORIST FINANCING*. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.

mezinárodních finančních transakcí. V té době disponovala Al-Káida 12 hawalardy. Využívala, resp. zneužívala také další, kteří ovšem oficiálně s Al-Káidou nespolupracovali.⁷⁴

Finance byly transportovány kurýry. Ti finance vybrali od hawalardů a poté je doručili na místo určení, aniž by věděli, na co konkrétně budou peníze použity. Tito kurýři pocházeli z řad Al-Káidy, což zaručovalo, že nikdo mimo organizace netušil, kam peníze ve finále putují. Značná část peněz také Al-Káidě putovala prostřednictvím Ariana Airlines, což byla komerční letecká společnost z Afghánistánu, kterou ovládal Tálibán.⁷⁵

CIA odhaduje, že Al-Káida v době před 11. zářím potřebovala 30 milionů dolarů ročně na financování celé organizace. Největší položkou byl poplatek Tálibánu za to, že poskytoval útočiště Al-Káidě v Afghánistánu. Dalšími významnými položkami byly platy pro džihádisty, financování výcvikových táborů, leteckých základen, nákup zbraní. Náklady na samotné teroristické útoky byly v porovnání s ostatními velmi malé.⁷⁶

Před 11. zářím byla Al-Káida velmi efektivně organizována. Její struktura se skládala z výborů, mezi nimiž byl i výbor finanční. Šéfem výboru byl Sheikh Qari Said, dlouholetý spolupracovník bin Ládina.

3.2.2 Financování Al-Káidy po 11. září

Po 11. září byla Al-Káida výrazně oslabena. Organizace přišla o většinu svých zdrojů. Pro Al-Káidu to však neznamenal konec. Byla stále schopná se ufinancovat, a to zejména díky tomu, že nemusela nadále platit Tálibánu za útočiště v Afghánistánu. Jádro financování se přesunulo na provádění teroristických útoků a teroristy samotné. Dostupné zdroje hovoří o ročním rozpočtu v řádu několika milionů dolarů.⁷⁷ Další ztrátu znamenalo i vyšetřování v Saudské Arábii, která po 11. září prověřovala dárce a zpřísnila právo v oblasti dárcovství. Také se zpřísnila kontrola blízkovýchodních charit, z nichž některé musely činnost pozastavit,

---

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Dostupné z: <http://intelwire.egoplex.com/CIA-911-Binder1.pdf>

⁷⁶ ROTH, John, GREENBURG, Douglas, et. al. *MONOGRAPH ON TERRORIST FINANCING*. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.

⁷⁷ Tamtéž

protože hlavní představitelé byli buď zabití, nebo zatčeni. Množství finančních obnosů, které k Al-Káidě proudily prostřednictvím charity, bylo sníženo.⁷⁸

3.3 Financování ISIL

3.3.1 Ropa

Těžba a prodej ropy patřily k jednomu z nejdělečnějších způsobů financování ISIL. Je to také zdroj, kterým se média po celém světě nejvíce zaobírala, a to právem. Irák je jednou z ropných velmocí – odhaduje se, že na území Iráku se nachází až 40 % veškerých zásob ropy na planetě.⁷⁹ Irák je také třetím největším exportérem ropy na světě.⁸⁰ ISIL ovládal několik ropných polí jak v Sýrii, tak v Iráku. Jednalo se o ropná pole především v provinciích Rakka a Deir ez-Zor. ISIL také ovládl dvě největší ropná pole v Sýrii – Jafra a Tanak. Kombinovaná denní produkce obou ropných polí dosahovala až 60 000 barelů ropy.⁸¹ Podle studie vypracované Světovou bankou se maximální odhadovaná produkce ropy na území ovládané ISIL vyšplhala až k 86 000 barelů za den.⁸² Produkce ropy byla vysoce volatilní. Největší boom v těžbě ropy na území, které ovládal ISIL, byl v období od července 2014 do ledna 2015. V roce 2015 denní produkce ropy spíše stagnovala a pomalu se snižovala. V druhé polovině roku 2015 však opět došlo k nárůstu těžby, přičemž její vrchol byl v první polovině roku 2016. Poté těžba rapidně klesala na zhruba 16 000 barelů denně.⁸³ Snahou ISIL bylo samozřejmě nepoškodit žádnou infrastrukturu, která souvisí s výrobou ropy (ISIL také po dobytí území donutil místní pracovníky, aby nadále pracovali pod jeho vedením). ISIL většinou prodával ropu za extrémně výhodnou cenu. Podle dostupných informací teroristé prodávali jeden barel ropy za 25 dolarů, což v době, kdy ISIL kontroloval většinu ropných polí, byla zhruba třetina tržní ceny.⁸⁴ Odbýtištěm byly například lokální černé trhy na Blízkém

---

⁷⁸ Tamtéž

⁷⁹ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

⁸⁰ Dostupné z: <http://www.worldstopexports.com/worlds-top-oil-exports-country/>

⁸¹ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

⁸² Dostupné z: <http://documents.worldbank.org/curated/en/239611509455488520/pdf/WPS8231.pdf>

⁸³ Tamtéž

⁸⁴ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

východě, dále ISIL ropu exportuje do Jordánska, Íránu, Kurdistánu a Turecka.⁸⁵ Některé zprávy naznačují, že ropu od ISIL odkupuje i syrský režim.⁸⁶ Celkové odhady denních zisků ISIL z prodeje ropy se liší. USA odhaduje, že denní zisk ISIL z prodeje ropy se pohybuje okolo 2 milionů dolarů.⁸⁷ Podle *Iraq Oil Report* si teroristé v roce 2014 přišli denně na 1 milion dolarů.⁸⁸ Podle studie Světové banky se však část produkce prodává za vyšší cenu, než je uvedeno výše v textu, tj. zhruba za 40 nebo 45 dolarů za barel.

3.3.2 Zemní plyn, cement, fosfáty

Zemní plyn je další významnou surovinou při financování ISIL. Ten ovládl několik ložisek zemního plynu v Sýrii a Iráku. Mezi nimi je také největší ložisko v Iráku, co se týče dostupných rezerv – ložisko Akkas v provincii Al-Anbar.⁸⁹ Teoretická kapacita výroby na územích, která ovládal ISIL, se blížila 40 000 metrů krychlových zemního plynu. To by při snížené ceně a výrobní kapacitě snížené o 50 % stále znamenalo zisk ve výši 489 milionů dolarů ročně.⁹⁰ Problémem zemního plynu je však jeho transport. Ten je limitován již existující fixní infrastrukturou v podobě plynovodů, které jsou ovšem snadným cílem náletů.

Co se týče cementu, ovládl ISIL hned několik klíčových cementáren. Především se jedná o cementárnu Al-Jalabiah, která patří francouzské společnosti Lafarge v provincii Aleppo. Dále ISIL ovládl cementárny al-Raqqah Guris, Fallujah, Kubaisa a al-Qaim. Celková teoretická produkce dosahovala 7,5 metrických tun cementu.⁹¹ Odhaduje se, že roční příjem (2015) z produkce cementu byl okolo 100 milionů amerických dolarů.

Produkce fosfátu na území ISIL je limitována technologickou náročností procesu. V porovnání s ropou, kterou je ISIL schopen zpracovávat, nemají fosfáty prakticky žádné využití bez toho, aby byly zpracovány. ISIL ovládl důl Akashat v provincii al-Anbar. Dále se

---

⁸⁵ Tamtéž

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ Dostupné z: US Central Command, Release #20140929, September 24, 2014

⁸⁸ Dostupné z: <https://www.iraqoilreport.com/news/isis-earning-1-million-per-day-iraqi-oil-smuggling-12657/>

⁸⁹ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ Dostupné z: <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>

organizace zmocnila dolu al-Qaim. Oba tyto doly patří společnosti National Phosphate Production Company. Kombinovaná produkce obou dolů dosahuje bezmála 3 Mt fosfátů.⁹² Odhaduje se, že roční příjem (2015) z produkce fosfátu byl okolo 250 milionů amerických dolarů.

3.3.3 Konfiskace majetku a vydírání

Pro ISIL jsou vydírání, konfiskace majetku a daně vybírané na dobytém území velmi významným finančním zdrojem. Jenom v roce 2015 si tak organizace přišla na zhruba 800 milionů amerických dolarů a v procentuálním vyjádření se kategorie vydírání a daní podílela na příjmech celé organizace 33 %.⁹³ V oblasti konfiskace majetku nelze opomenout ani značné příjmy, které si teroristé zajistili, když převzali kontrolu nad Mosulem a tím pádem i nad místními bankami. Mezi nimi byla například pobočka Central Bank of Iraq. Podle vyjádření tamějších autorit se teroristé zmocnili 425 milionů amerických dolarů v hotovosti.⁹⁴

Daně a poplatky

Daně činily významnou část příjmu ISIL, a to zejména v roce 2015, kdy tvořily (spolu s ostatními přidruženými položkami jako poplatky) 33 % celkového ročního příjmu. Zavedení daňového systému na území souviselo se snahou vybudovat a prezentovat se jako skutečný stát spravující své území. Daňový mix však byl poněkud odlišný od toho, jak jej známe my.

Daně vybírané na území ISIL:

- Daň ve výši 20 % na veškeré zboží určené k výměně na trhu, využívání telekomunikačních společností, na výběry hotovosti z bankomatů, na odběr elektřiny a za internetové připojení.
- Cestovní daň v hodnotě 200 USD za motorizovaný pohyb v severním Iráku.

---

⁹² Tamtéž

⁹³ Dostupné z: <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>

⁹⁴ Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2014/06/12/isis-just-stole-425-million-and-became-the-worlds-richest-terrorist-group/>

- Daň v hodnotě 800 USD při vjezdu nákladních vozidel do Iráku, a to konkrétně přes hraniční kontroly v Jordánsku a Sýrii.⁹⁵
- Daň za každý zavlažený hektar půdy – 46 USD/rok.
- Daň za rabování archeologických nalezišť – 20 % v Aleppu a 50 % v Rakce.⁹⁶
- Daň za ochranu nemuslimských komunit – neboli daň z hlavy – tzv. Jizya. Ta má podobu certifikátu, který dokládá, že daná osoba není sunnitského vyznání. Jizya tedy platí i pro muslimy vyznávající šíitský islám a musí být obnovována 4x do roka. Její hodnota se pohybuje v rozmezí od 200 do 2500 USD.
- Daň v hodnotě 35 % na farmaceutické přípravky a léčiva.
- 5% daň z příjmu ze všech mezd.⁹⁷

Mimo rozsáhlý daňový systém funguje v Islámském státu i systém poplatků a pokut. Ty mají ve většině případů výchovný charakter.

Ženy:

- Pokuta za nenošení ponožek či rukavic – 30 USD⁹⁸
- Pokuta za nošení příliš těsného oděvu – 25 USD⁹⁹
- Pokuta za držení jedné krabičky cigaret – 40 USD

Muži:

- Pokuta za držení jedné krabičky cigaret – 46 USD

---

⁹⁵ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

⁹⁸ CLARKE, Colin. *Terrorism, Inc.: The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare: The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare*. Santa Barbara, California: Praeger, 2015. ISBN 9781440831041.

⁹⁹ Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2016/05/26/world/middleeast/isis-taxes-fines-revenue.html>

- Pokuta za oholení bradky – 100 USD¹⁰⁰
- Pokuta za zredukování bradky – 50 USD
- Pokuta za nesprávné nošení tradičního oděvu – 5 USD

Farmáři:

- Poplatek za vyprodukovanou pšenici – 10 % výnosu¹⁰¹
- Pokuta v případě, že farmářovy ovce nosí zvonky – zvířata zabrána ve prospěch IS

Obyvatelé Rakky:

- Pokuta za kouření cigarety – 25 USD
- Poplatek za opuštění města – 800 USD a následná pokuta, pokud není návrat uskutečněn do 15 dní od výjezdu – zkonfiskování majetku
- Poplatek za provoz obchodu ve městě – 90 až 180 USD za dodávky elektřiny a vody, v závislosti na velikosti podniku a lokalitě, v níž je umístěn.

Řidiči:

- Poplatek, pokud vozidlo nemá oficiální poznávací značku Islámského státu – 43 USD¹⁰²
- Pokuta za nesprávné zodpovězení otázek ohledně náboženství – 20 USD
- Pokuta za převážení osob, které porušily nebo porušují zákon – 23 USD na jednoho pasažéra přítomného ve voze
- Pokuta za řízení vozidla na špatné straně komunikace – 25 USD

Taxy platící pro všechny bez rozdílu:

- Poplatek za vlastnění alkoholu – 100 USD a 80 ran bičem

---

¹⁰⁰ CLARKE, Colin. Terrorism, Inc.: The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare: The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare. Santa Barbara, California: Praeger, 2015. ISBN 9781440831041.

¹⁰¹ Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2016/05/26/world/middleeast/isis-taxes-fines-revenue.html>

¹⁰² Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2016/05/26/world/middleeast/isis-taxes-fines-revenue.html>

- Pokuta za nedodržování modliteb podle řádu – 25 USD a 90 ran bičem
- Pokuta za otevřené domovní dveře – 115 USD
- Pokuta za instalaci satelitu – 50 USD

3.3.4 Prodej vyrabovaného antického bohatství

Ničení historických památek v Sýrii rozhodně patřilo mezi mediálně nejznámější činy ISIL. I přes své mediální pokrytí se však v Sýrii a Iráku pouze neničilo. Organizace totiž čile prodávala historické artefakty na černém trhu. V roce 2015 spadalo pod kontrolu ISIL zhruba 2500 archeologických nalezišť v celém Iráku neboli zhruba pětina. V Sýrii měla organizace ještě větší kontrolu – tam ovládala na 4500 archeologických nalezišť.¹⁰³ Po dobytí Palmýry ISIL dokonce vytvořil jakýsi úřad, který měl na rabování dohlížet. Existovaly dvě metody, jak organizace rabování organizovala. Vydávala povolení, resp. licence pro pašeráky, kteří mohli propašovat a prodat všechno, co objevili, pod podmínkou, že zaplatí daň ve výši 20–50 %.¹⁰⁴ Druhým způsobem byla přímá účast členů ISIL na rabování, čímž měla organizace, pod podmínkou, že je schopna artefakty prodat, větší zisk. Tato metoda byla údajně preferována, z důvodu větších zisků.¹⁰⁵ Právě zde také můžeme vidět velké rozdíly mezi ideologií ISIL, která zapříčinila zničení mnoha vzácných památek, a realitou, které je organizace vystavena. Proto se uchyluje k prodeji historických artefaktů. Tento rozdíl můžeme pozorovat i v dalších oblastech činnosti ISIL, například v oblasti obchodování a pašování tabáku a tabákových výrobků, jejichž vlastnictví organizace přísně trestá. Cílem historických památek jsou země jako Turecko nebo Jordánsko, které slouží jako jakási překladiště před tím, než se prodané artefakty rozešlou po celém světě.¹⁰⁶ I přes výraznou mediální pozornost je ovšem celkový výnos z prodeje historických artefaktů mizivý. V roce 2015 příjmy z této oblasti činily zhruba 30 milionů amerických dolarů neboli 1 % celkového příjmu organizace.¹⁰⁷

¹⁰³ Dostupné z: Financial Action Task Force (FATF), “Financing of the Terrorist Organization Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)”, FATF Report, February 2015.

¹⁰⁴ Dostupné z: <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>

¹⁰⁵ Tamtéž

¹⁰⁶ Dostupné z: <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>

¹⁰⁷ Tamtéž

4. Rozdíly ve financování Al-Káidy a ISIL

Hlavní rozdíly ve financování Al-Káidy a ISIL spočívá v tom, že ISIL je centralizovaná organizace operující prakticky na jednom území. Oproti tomu Al-Káida je decentralizovaná organizace, která operuje v mnoha oblastech světa skrze své buňky. Od toho se odvíjí i financování obou skupin. Co se týče ISIL, je mnohem jasnější, kolik peněz se teroristům podařilo získat nebo kolik procent přibližně tvoří ten či onen zdroj příjmů. U Al-Káidy je podobný popis prakticky nemožný.

V případě Al-Káidy se tedy zaměřím na jednotlivé buňky a na to, jaký je jejich hlavní zdroj financování. Ještě předtím je však nutné zmínit, že financování Al-Káidy se odvíjí od její globální strategie. Jejím cílem je vybudovat chalífát, k tomu však podle Al-Káidy může dojít až poté, co budou nepřátelé vypuzeni z území budoucího chalífátu. To zapříčinilo, že Al-Káida vytváří buňky ve státech s většinovým muslimským obyvatelstvem, které považuje za jádro budoucího chalífátu. Před rokem 2001 měla Al-Káida dva hlavní zdroje financování – vztah s Tálibánem, a to v tom smyslu, že Tálibán umožňoval Al-Káidě vytvořit síť nestátních organizací, skrze které mohly být finance převáděny, a dary ze zahraničí.¹⁰⁸ Po roce 2001, kdy došlo ke zničení organizované struktury Al-Káidy, se financování skupiny výrazně proměnilo. Podle vyjádření místních úřadů nemá centrální buňka Al-Káidy na hranicích mezi Afghánistánem a Pákistánem organizovanou finanční strukturu, a slouží spíše jako centrum pro propagandu a ideologii.¹⁰⁹

Fronta an-Nusrá, což je buňka Al-Káidy v Sýrii, je z numerického pohledu největší buňkou. Skupina má přibližně 10 000 bojovníků. Je financována především pomocí finančních darů ze zahraničí, ale využívá také únosů, resp. výkupného z nich, krádeže a vydírání místních obyvatel a válečnou kořist.¹¹⁰

Al-Káida na Arabském poloostrově jako jeden z velkých zdrojů příjmů využívá také dary ze zahraničí. AQIM také vybírá daně a poplatky na území, na kterém působí. Výraznou finanční „pomocí“ pro tuto buňku byla rovněž krádež financí z jemenských bank – 13 miliard

---

¹⁰⁸ Dostupné z: <https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus153-Zelin.pdf>

¹⁰⁹ Tamtéž

¹¹⁰ Tamtéž

jemenských rijálů a 1,5 milionu amerických dolarů z centrální banky a rovněž 20 milionů jemenských rijálů ze zemědělské banky.¹¹¹

Aš-Šabáb, což je buňka Al-Káidy operující v Somálsku, má několik zdrojů financování. Mezi ně patří například vydírání, výkupné z únosů, přepadávání, pašování uhlí. Buňka také údajně vlastní malé podniky a kontroluje některé přístavy v Somálsku, z čehož jí pochopitelně také plyne zisk.¹¹²

Al-Káida v islámském Magrebu mimo jiné metody financování jako například únosy, využívá i „zdanění“ ilegálních pašeráků na již vytvořených pašeráckých stezkách.¹¹³ Tuto formu financování skupina využívá především v Libyi. Únosy se pro tuto buňku staly významným zdrojem financí. V roce 2003 bylo uneseno 32 evropských turistů. Polovinu se podařilo osvobodit díky vojenské operaci Alžírské armády, ale druhá polovina byla dopravena do Mali, a následně byla propuštěna po zaplacení výkupného ve výši 5 milionů dolarů.¹¹⁴ To vytvořilo precedens pro to, aby se teroristé pokusili o další únosy. V průběhu času se však cena výkupného dramaticky zvýšila a nyní se cena za jednoho uneseného pohybuje mezi 5 až 10 miliony dolarů. Podle NY Times se podařilo Al-Káidě v islámském Magrebu mezi lety 2008 až 2014 vybrat celkem 91.5 milionů dolarů pouze z výkupného.

V případě ISIL je situace poněkud snazší. Existují zdroje, které poměrně přesně uvádějí, jaké finanční obnosy organizace získala z daných zdrojů, a existují také odhady toho, jak velký byl celkový rozpočet a kolik procent z tohoto rozpočtu pokrývaly jednotlivé kategorie příjmů.

Stejně jako Al-Káida, i ISIL financuje své potřeby v souladu se svou globální strategií. Hlavním cílem ISIL bylo vybudovat chalífát, a to okamžitě, na rozdíl od Al-Káidy, která zvolila výrazně pomalejší a územně „rozložitější“ postoj. Finanční potřeby ISIL byly tedy mnohem vyšší, takže se organizace zaměřovala především na využívání nerostných surovin.

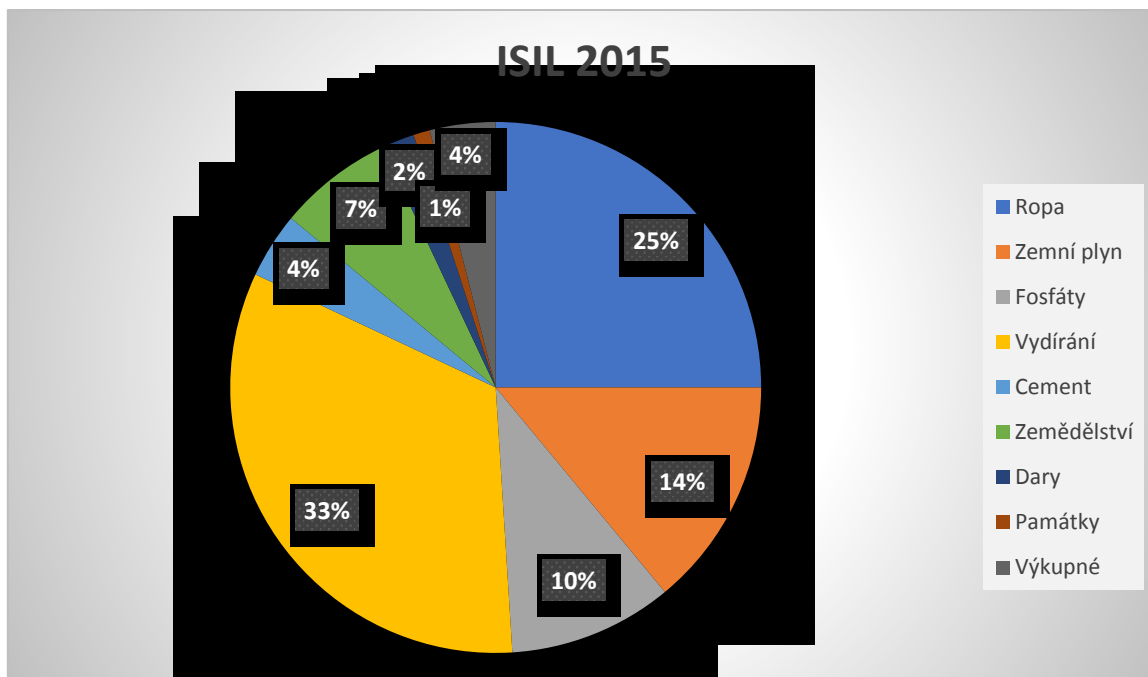
---

¹¹¹ Tamtéž

¹¹² Dostupné z: <https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus153-Zelin.pdf>

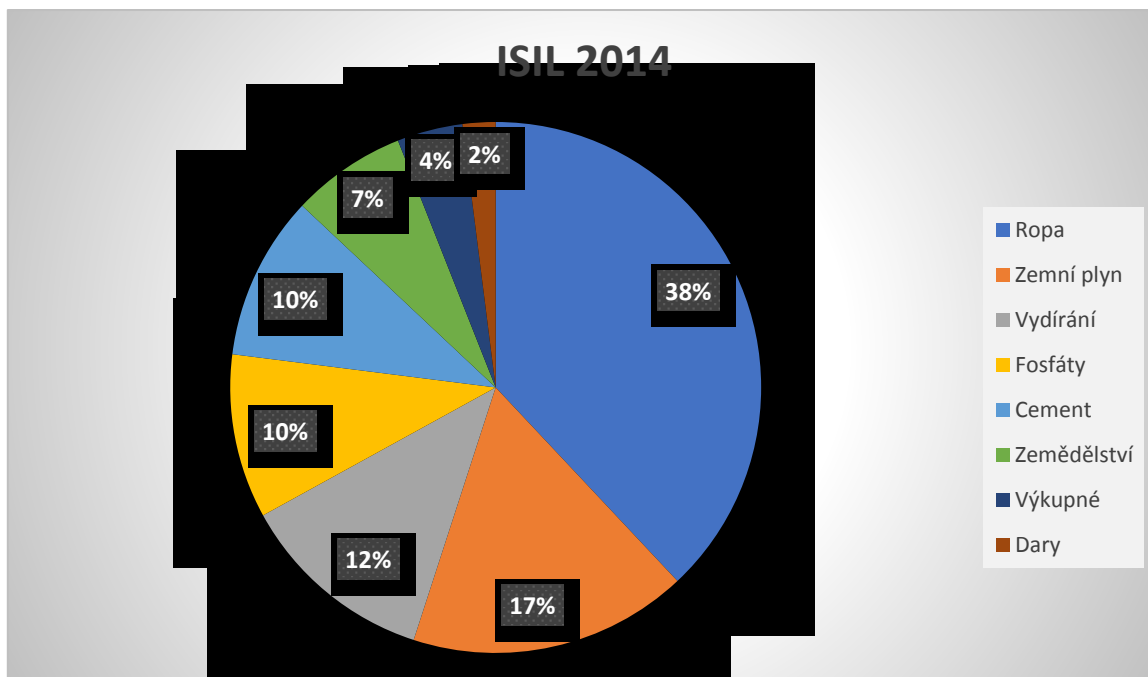
¹¹³ Tamtéž

¹¹⁴ BOEKE, Sergei (2016) Al Qaeda in the Islamic Maghreb: Terrorism, insurgency, or organized crime?, *Small Wars & Insurgencies*, 27:5, 914-936, DOI: [10.1080/09592318.2016.1208280](https://doi.org/10.1080/09592318.2016.1208280)

V grafu můžeme vidět, kolik procent celkového příjmu tvořily jednotlivé finanční zdroje. V roce 2015 bylo nejvýnosnějším zdrojem financování vydírání, kam spadají například různé daně nebo poplatky, a to ve výši 33 % celkového příjmu ISIS. Druhým největším zdrojem byl prodej ropy, který tvořil 25 % celkového příjmu. Následují další suroviny – zemní plyn se 14 % a fosfáty s 10 %. Na pátém místě se nacházelo zemědělství se 7 %. Šesté a sedmé pořadí se procentuálně neodlišují – únosy a výkupné představovaly stejný zisk jako obchodování s cementem – 4 % celkového příjmu. Na předposledním místě se nacházejí různé dary, které představovaly 2 % veškerého příjmu, 1 % z celkového příjmu představoval prodej památek.¹¹⁵

¹¹⁵ Dostupné z: <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>

Struktura příjmů se oproti roku 2014 značně proměnila. V grafu můžeme vidět, že v roce 2014 tvořil prodej ropy zdaleka největší zdroj zisku, a to 38 % celkového příjmu ISIL. Na druhém místě byl zisk z prodeje zemního plynu – 17 %. Až na třetím místě stálo v roce 2014 vydírání, které tvořilo 12 % celkového příjmu. Na čtvrtém a pátém místě byl zisk z prodeje fosfátů, resp. cementu – oba zdroje poskytly 10 % z celkového příjmu. Na šestém místě se nacházelo zemědělství se 7 %. Na předposledním místě pak figurují únosy a výkupné se 4 %. Nejméně důležitou součástí příjmu ISIL v roce 2014 byly dary, které poskytly 2 % z celkového příjmu.¹¹⁶

Pokud porovnáme rozložení zdrojů z roku 2015 a 2014, je možné říci, že se podíl zisku ISIL snížil v oblasti nerostných surovin ze 75 % v roce 2014 na 53 %. K nárůstu naopak došlo v oblasti vydírání, o 21 %. Výnosy ze zemědělství se z procentuálního hlediska nezměnily – v obou letech se jednalo o 7 % celkového příjmu. Stejně stabilní byly i příjmy z únosů a výkupného a z darů.

I ISIL má své regionální buňky, které se samostatně financují, podobně jako u Al-Káidy. Boko Haram má velmi komplexní systém financování. Zdrojem financí pro Boko Haram jsou například bankovní přepadení. Odhaduje se, že jen mezi lety 2010 až 2013 uloupila Boko

¹¹⁶ Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

Haram 6 milionů dolarů z bank v Nigérii.¹¹⁷ Dalšími zdroji financí je vydírání a únosy. Organizace je také zapojena do pašování zboží od dobytka až po zbraně¹¹⁸.

Další buňkou ISIL je ISIL – Khorasan Province (ISIL-KP), která byla založena v roce 2015. Tato organizace je aktivní především ve východním Afghánistánu a severním Pákistánu. Organizace je financována především ISIL samotným, který tuto buňku dotuje.¹¹⁹ ISIL-KP je také příjemcem financí skrze síť hawaladarů.¹²⁰

Můžeme konstatovat, že rozdíl mezi Al-Káidou a ISIL tvoří především poměr jednotlivých složek financování v jejich celkovém rozpočtu. Vzhledem k tomu, že u Al-Káidy neexistují procentuální odhady, je de facto nemožné v tomto smyslu obě organizace porovnat.

4.1 Rozdíly v metodách financování Al-Káidy a ISIL

I přesto, že jak Al-Káida, tak ISIL jsou v zásadě velmi podobné organizace s podobnými cíli, jejich metody financování se liší, a to zejména ve své komplexnosti. Hlavním rozdílem mezi Al-Káidou a ISIL spočívá v tom, že Al-Káida a její buňky fungují na území existujících států, takže nemusí financovat služby a jiné výdaje v souvislosti s udržením a správou fyzického území.¹²¹

Jednou z hlavních výhod Al-Káidy oproti ISIL v oblasti financování je její vyšší stupeň zapojení do mezinárodního finančního systému. Například využívá charity a právní společnosti k zakrytí svých finančních toků. Al-Káida je také více zapojena do mezinárodního obchodu s drogami.¹²²

---

¹¹⁷ Dostupné z: https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/51603/16Dec_Rock_Jason.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹¹⁸ Tamtéž

¹¹⁹ Dostupné z: <https://www.csis.org/programs/transnational-threats-project/terrorism-backgrounders/islamic-state-khorasan-k>

¹²⁰ Dostupné z: <https://www.nationalsecurity.gov.au/Listedterroristorganisations/Pages/Islamic-State-Khorasan-Province.aspx>

¹²¹ Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/313544512_The_Dark_Side_of_the_Economy_A_Comparative_Analysis_of_the_Islamic_State's_Revenue_Streams

¹²² Tamtéž

ISIL tedy na rozdíl od Al-Káidy není příliš zapojen do mezinárodního finančního systému. Většina jeho příjmů se odvíjí od lokálních kriminálních a teroristických aktivit. To znamená, že organizace má zájem na tom, aby tyto zdroje nadále poskytovaly výnosy. Problém je v tom, že kriminální a teroristické aktivity jsou aktivity, u kterých se postupem času finanční výnosy ze své podstaty snižují.¹²³ Mnoho finančních zdrojů ISIL je vyčerpatelných. Jako příklad se dá uvést již výše zmíněný prodej archeologických artefaktů. Pro ISIL z krátkodobého hlediska znamená jejich prodej dobrý zdroj financí, ale na území ISIL se nachází pouze limitované množství těchto artefaktů. Čím více tedy bude ISIL tento zdroj využívat, tím rychleji se jeho výnosnost sníží. ISIL se tedy dostává do finančního paradoxu. Mnoho finančních zdrojů je konečných, tudíž jediným způsobem, jak v budoucnu zvýšit výnosy, je teritoriální expanze. Ta by ovšem znamenala další náklady související se správou území, a finanční situace ISIL by se tedy v podstatě nezlepšila.

Podle předchozích výzkumů je také známo, že ostatní zdroje ISIL, jako například výběr daní a poplatků, resp. všechny zdroje dostupné na jeho území, nedokážou efektivně pokrýt náklady na správu státu.¹²⁴ Předpokládá se, že fiskální politika ISIL způsobí propad agregované poptávky, což způsobí problémy na trhu práce a schopnost obyvatel ušetřit alespoň část své mzdy. Příkladem může být daň uvalená na syrské a irácké vládní zaměstnance, kteří žijí na území kontrolovaném ISIL. V důsledku této daně budou mít dotyční lidé menší motivaci utrácet a budou méně využívat finanční systém vytvořený ISIL.

Dalším problémem je regresivně nastavená fiskální politika. To znamená, že obyvatelé mají menší disponibilní příjem, protože větší množství jejich peněz jde na placení daní. To má za následek snížení výnosů z ostatních daní a poplatků, protože obyvatelé jsou motivováni své peníze neutráct a šetřit je na nákup pouhých nezbytností. To také znamená, že obyvatelé nebudou investovat do dlouhodobých statků, což je jeden z klíčových aspektů při budování ekonomiky státu.¹²⁵

Můžeme konstatovat, že metody financování ISIL a Al-Káidy se odlišují především ohledně svého geografického zaměření. ISIL klade důraz na zdroje nacházející se na svém území, což

---

¹²³ Tamtéž

¹²⁴ Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/313544512_The_Dark_Side_of_the_Economy_A_Comparative_Analysis_of_the_Islamic_State's_Revenue_Streams

¹²⁵ Tamtéž

vyplývá z podstaty jeho cíle – vytvoření státu, kdežto Al-Káida je více napojena na mezinárodní finanční systém, zejména kvůli nutnosti převádění finančních darů. To ovšem neznamená, že by se jednotlivé buňky Al-Káidy zdráhaly využívat místních zdrojů – právě naopak. Jak je uvedeno výše, Al-Káida například na Arabském poloostrově částečně převzala model financování od ISIL v tom smyslu, že se snaží kontrolovat území a vybírat zde daně.

Závěr

Obsahem této bakalářské práce bylo zjistit metody financování Al-Káidy a ISIL v rámci jejich strategií.

V první části práce byly v krátkosti popsány historie Al-Káidy a ISIL. Al-Káida, která byla vytvořena jako platforma pro muslimy bojující proti SSSR, se postupem času přetvořila v globální organizaci, které se podařilo odvrátit vnitřní krizi a provést nejznámější teroristické útoky v historii z 11. září 2001. Poté, co byla Al-Káida značně oslabena po invazi Spojených států do Iráku v roce 2003, se organizaci podařilo změnit strategii a znovu zvyšovat svůj vliv především na Blízkém východě a v Africe. ISIL, resp. jeho přímý předchůdce vznikl jako buňka Al-Káidy, která se od Al-Káidy později odštěpila kvůli ideologickým neshodám. ISIL se v průběhu času dokázal stabilizovat, a následně naplno využil občanskou válku v Sýrii, díky které mohl začít rapidně expandovat. Vrcholem teritoriálního rozsahu ISIL jsou roky 2014 a 2015. V následujících letech však organizace selhala při dobývání dalších území a síly mezinárodní koalice a syrského režimu začaly ISIL postupně vytlačovat. V roce 2019 byl ISIL oficiálně prohlášen za poražený syrským režimem.

Následně byly popsány globální strategie Al-Káidy a ISIL. Tyto organizace mají stejný cíl, a to vybudovat chalífát. Liší se však v postupu, jak tohoto cíle dosáhnout. Strategie Al-Káidy je založena na vytváření teroristických buněk v muslimských státech a následném vypuzení sil USA z těchto zemí, přičemž až poté bude možné chalífát vyhlásit. Strategie ISIL má přímočařejší charakter. Organizace chtěla rychle teritoriálně expandovat, až do té míry, že by byla schopna vést globální válku.

Ve třetí a čtvrté části práce byly popsány zdroje a metody financování Al-Káidy a ISIL. Z této části práce také vyplývá odpověď na první výzkumnou otázku:

1) Jaké jsou metody a zdroje financování Al-Káidy a ISIL?

Z údajů v práci vyplývá, že obě organizace se snaží diverzifikovat své zdroje financí. Při následném porovnání jsem dospěl k závěru, že zdroje jako takové se příliš neodlišují, velký rozdíl mezi Al-Káidou a ISIL v oblasti financování však spočívá v poměru jednotlivých položek ve vztahu k celkovým rozpočtům organizací. Al-Káida se snaží spíše zneužívat mezinárodní finanční systém, kdežto ISIL je zaměřen na větší využívání nerostných surovin.

Odpověď na první výzkumnou otázku dala také částečnou odpověď na druhou výzkumnou otázku:

2) Jakou návaznost mají tyto metody a zdroje na jejich globální strategii?

Financování obou organizací má samozřejmě návaznost na jejich globální strategii. Jak je zmíněno v práci, Al-Káida se snaží vybudovat síť buněk v muslimských zemích a až poté, co budou nepřátelé vypuzeni z těchto zemí, vytvořit chalífát. Z toho důvodu je také Al-Káida výrazněji zaměřená na financování skrze mezinárodní finanční systém, což jí umožňuje prostřednictvím svých buněk operovat na velkém území, čímž také do značné míry eliminuje riziko zhroucení celé organizace, pokud by došlo k oslabení nebo dokonce zničení centrální buňky. ISIL, který byl z geografického hlediska úžeji zaměřen, využíval „regionální“ metody financování jako například systém daní a poplatků nebo těžbu a prodej nerostných surovin, jako je ropa, zemní plyn a fosfáty.

Summary

The content of this bachelor's work was to find out the methods of financing Al-Qaeda and ISIL as a part of their strategies. The first part of the work briefly described the history of Al-Qaeda and ISIL. Al-Qaeda, which was created as a platform for Muslims fighting the USSR, has evolved over time into a global organization that managed to avert an internal crisis and carry out the most notorious terrorist attacks in history on September 11, 2001. After Al-Qaeda was greatly weakened following the United States' invasion of Iraq in 2003, the organization managed to change its strategy and regain its influence primarily in the Middle East and Africa. ISIL, or its direct predecessor, emerged as an Al-Qaeda cell that later split from Al-Qaeda because of ideological disagreements. ISIL was able to stabilize itself over time, and subsequently fully exploited the citizen war in Syria, which allowed it to rapidly expand. The highlight of ISIL's territorial scope was in 2014 and 2015. But in the years that followed, the organization failed to conquer more territory, and the forces of the international coalition and Syrian regime gradually began to push ISIL out. In 2019, ISIL was officially declared defeated by the Syrian regime. The global strategies of Al-Qaeda and ISIL were subsequently described. These organizations have the same goal, namely, to build a caliphate. However, they differ in the process of achieving this goal. The Al-Qaeda strategy is based on the creation of terrorist cells in Muslim states and the ensuing expulsion of US forces from those

countries, with only then being able to declare a caliphate. ISIL's strategy is more straightforward in nature. The organization wanted to expand territorially quickly, to the extent that it would be able to wage global war. The third and fourth parts of the work described the sources and methods of funding for Al-Qaeda and ISIL. This part of the work also implies the answer to the first research question:

1) What are the methods and sources of funding for Al-Qaeda and ISIL?

Presented data shows that both organizations are trying to diversify their sources of finance. From the following comparison, I concluded that resources as such do not differ greatly, but the big difference between Al-Qaeda and ISIL in funding lies in the ratio of individual items in relation to the overall budgets of organizations. Al-Qaeda is trying to exploit the international financial system more, while ISIL is focused on greater use of minerals. The answer to the first research question also gave a partial answer to the second research question:

2) What follow-up do these methods and resources have to their global strategy?

Of course, funding for both organizations has a follow-up to their global strategy. As mentioned previously, Al-Qaeda is trying to build a network of cells in Muslim countries and only form a caliphate after the enemies are expelled from those countries. For that reason, Al-Qaeda is also more focused on financing through the international financial system, allowing it to operate in large territory through its cells, thus also largely eliminating the risk of the entire organization collapsing if a central cell were to be weakened or even destroyed. ISIL, which was more limited geographically, used "regional" financing methods such as a system of taxes and charges, or the extraction and sale of minerals such as oil, natural gas and phosphate.

Literatura

ABHIJNAN, Rej. The Strategist: How Abu Mus'ab al-Suri Inspired ISIS. *Observer Research Foundation* [online]. 2016 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

<https://www.orfonline.org/research/the-strategist-how-abu-musab-al-suri-inspired-isis/>

ALMUKHTAR, Sarah. Life Under the Islamic State: Fines, Taxes and Punishments. *The New York Times* [online]. 2016 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

<https://www.nytimes.com/interactive/2016/05/26/world/middleeast/isis-taxes-fines-revenue.html>

BAKKER, Edwin, and Leen Boer. *Al-Qaeda*. Clingendael Institute, 2007, pp. 7–24, *The Evolution of Al-Qaedaism: Ideology, Terrorists, and Appeal*, Dostupné z:

www.jstor.org/stable/resrep05450.5.

BIERSTEKER, Thomas J, and Sue E Eckert. *Countering the Financing of Terrorism*. London: Routledge, 2008.

BOEKE, Sergei (2016) Al Qaeda in the Islamic Maghreb: Terrorism, insurgency, or organized crime?, *Small Wars & Insurgencies*, 27:5, 914-936, DOI: [10.1080/09592318.2016.1208280](https://doi.org/10.1080/09592318.2016.1208280)

BRISARD, Jean-Charles a Damien MARTINEZ, BINDNER, Laurence a Gabriel POIROT, ed. ISIS Financing. *Center for the Analysis of Terrorism* [online]. 2016 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>

BRISARD, Jean-Charles a Damien MARTINEZ. ISLAMIC STATE: THE ECONOMY-BASED TERRORIST FUNDING. *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/White-Paper-IS-Funding_Final.pdf

BRUCE, Gregor. Definition of Terrorism Social and Political Effects. *Journal of Military and Veterans' Health* [online]. 2013, 2013(21), 26 - 30 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

<https://jmvh.org/wp-content/uploads/2013/06/Definition-of-Terrorism.pdf>

CARTER, Shan a Amanda COX. One 9/11 Tally: \$3.3 Trillion. *New York Times* [online]. 2011, 2011 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

<https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/interactive/2011/09/08/us/sept-11-reckoning/cost-graphic.html>

CLARKE, Colin. *Terrorism, Inc.: The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare: The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare*. Santa Barbara, California: Praeger, 2015. ISBN 9781440831041.

COOPER, Wes. *The Dark Side of the Economy: A Comparative Analysis of the Islamic State's Revenue Streams* [online]. 2017 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/313544512_The_Dark_Side_of_the_Economy_A_Comparative_Analysis_of_the_Islamic_State's_Revenue_Streams, DOI: 10.15664/jtr.1287

DO, Quy-Toan, Jacob SHAPIRO, Christopher ELVIDGE, Mohamed ABDEL-JELIL, Daniel AHM, Kimberly BAUGH, Jamie HANSEN-LEWIS a Mikhail ZHIZHIN. How Much Oil is the Islamic State Group Producing? *World Bank Group* [online]. 2017 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

<http://documents.worldbank.org/curated/en/239611509455488520/pdf/WPS8231.pdf>

DOBOŠ, Bohumil, Martin RIEGL a Stig Jarle HANSEN. *Territoriality of radical Islam: Comparative analysis of jihadist groups approach to territory* [online]. 2019 [cit. 2020-05-18].

FARRALL, Leah. "How Al Qaeda Works: What the Organization's Subsidiaries Say About Its Strength." *Foreign Affairs*, vol. 90, no. 2, 2011, pp. 128–138. *JSTOR*, Dostupné z: www.jstor.org/stable/25800463.

GAMBHIR, Harleen. *ISIS'S GLOBAL STRATEGY: A WARGAME*. Institute for the Study of War, 2015, Dostupné z: www.jstor.org/stable/resrep07907.

GARTENSTEIN, Ross, DAVEED, et al. *ELEMENTS OF STRATEGY FOR IS AND AL-QAEDA*. New America, 2015, pp. 14–31, *ISLAMIC STATE VS. AL-QAEDA: STRATEGIC DIMENSIONS OF A PATRICIDAL CONFLICT*, Dostupné z: www.jstor.org/stable/resrep10496.7.

HABECK, Mary, et al. *A Global Strategy for Combating Al Qaeda and the Islamic State*. American Enterprise Institute, 2015, Dostupné z: www.jstor.org/stable/resrep03231.

- LISTER, Charles. *Al-Qaeda's Strategic Reorientation*. Middle East Institute, 2017, pp. 2–10, *Al-Qaeda versus ISIS: Competing Jihadist Brands in the Middle East*, Dostupné z: www.jstor.org/stable/resrep17560.5.
- MAKARENKO, Tamara. *The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organized Crime and Terrorism, Global Crime, Vol 6., No. 1, 2004*.
- MCCOY, Terrence. *ISIS just stole \$425 million, Iraqi governor says, and became the 'world's richest terrorist group'* [online]. 2014 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2014/06/12/isis-just-stole-425-million-and-became-the-worlds-richest-terrorist-group/>
- McNALLY, Lauren, and Marvin G. Weinbaum. *A Resilient Al-Qaeda in Afghanistan and Pakistan*. Middle East Institute, 2016, Dostupné z: www.jstor.org/stable/resrep17579.
- MOHAMMED, Hussein, Christine VAN DER TOORN, Patrick OSGOOD a Ben LANDO. *ISIS Earning \$1M per day form Iraqi Oil Smuggling. Iraqi Oil Report* [online]. 2014 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.iraqoilreport.com/news/isis-earning-1-million-per-day-iraqi-oil-smuggling-12657/>
- ROCK, Jason. *The funding of Boko Haram and Nigeria's actions to stop it. Calhoun: The NPS Institutional Archive* [online]. 2016 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/51603/16Dec_Rock_Jason.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- ROTH, John, GREENBURG, Douglas, et al. *MONOGRAPH ON TERRORIST FINANCING*. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.
- RUMSFELD, Donald. *Memo to General Dick Myers, Paul Wolfowitz, Pete Pace and Doug Feith*. USA TODAY. 16.10. 2003.
- SHELLEY, Louise I.; PICARELLI, John T. *Methods and Motives: Exploring Links between Transnational Organized Crime and International Terrorism, Trends in Organized Crime, Vol. 9, No. 2, 2005, s. 65*.
- ŠEDIVÝ, Jiří. *Nové paradigma terorismu. Mezinárodní politika* [online]. 2003, 19.1.2003, 27(1), 4 - 7 [cit. 2020-05-18]. ISSN 0543-7962. Dostupné z: <https://www.dokumenty-iir.cz/MP/MPArchive/2003/MP012003.pdf>

WARD, Antonia. How Do You Define Terrorism? *RAND Corporation* [online]. 2018 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.rand.org/blog/2018/06/how-do-you-define-terrorism.html>

WARDE, Ibrahim. *Cena strachu*. Vyd. 1. Praha: DEUS, 2009. ISBN 978-80-87087-07-7.

WORKMAN, Daniel. Crude Oil Export by Country. *World's Top Exports* [online]. 2020 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <http://www.worldstopexports.com/worlds-top-oil-exports-country/>

ZELIN, Aaron, ed. How al-Qaeda Survived Drones, Uprisings, and the Islamic State. *The Washington Institute for Near East Policy* [online]. 2017 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus153-Zelin.pdf>

DCI Report: The Rise of UBL and Al-Qaeda And the Intelligence Community Response. *Intelwire* [online]. 2004 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <http://intelwire.egoplex.com/CIA-911-Binder1.pdf>

Financial Action Task Force (FATF), “Financing of the Terrorist Organization Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)”, FATF Report, February 2015.

How much did the September 11 terrorist attack cost America? *Institute for the Analysis of Global Security* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <http://www.iags.org/costof911.html>

Introduction to money-laundering. Institute for the Analysis of Global Security [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/introduction.html?ref=menuseide>

ISIS. *Counter Extremism Project* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.counterextremism.com/threat/isis#overview>

Islamic State Khorasan (IS-K). *Center for Strategic and International Studies* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.csis.org/programs/transnational-threats-project/terrorism-backgrounders/islamic-state-khorasan-k>

Islamic State Khorasan Province. *Australian National Security* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.nationalsecurity.gov.au/Listedterroristorganisations/Pages/Islamic-State-Khorasan-Province.aspx>

Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu. *PSP ČR* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=954&CT1=0>

NATO GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS (ENGLISH AND FRENCH) [online]. 2019 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

https://standard.di.mod.bg/pls/mstd/MSTD.blob_upload_download_routines.download_blob?p_id=281&p_table_name=d_ref_documents&p_file_name_column_name=file_name&p_mime_type_column_name=mime_type&p_blob_column_name=contents&p_app_id=600

Terrorist Financing. Financial Action Task Force [online]. 2008 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF%20Terrorist%20Financing%20Typologies%20Report.pdf>

U.S. Military, Partner Nations Conduct Airstrikes Against ISIL in Syria. *U.S. Central Command* [online]. 2014 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z:

<https://www.centcom.mil/MEDIA/NEWS-ARTICLES/News-Article-View/Article/884861/us-military-partner-nations-conduct-airstrikes-against-isil-in-syria/>